

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

แนวทาง
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารลำดับที่ 36 /2553

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ISBN 978-974-232-385-1

เอกสารลำดับที่ 36 /2553

พิมพ์ครั้งที่ 1 /2553

จำนวนพิมพ์ 20,000 เล่ม

จัดทำต้นฉบับและเผยแพร่

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ถนนราชดำเนินกลาง แขวงดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-2822853

โทรสาร 02-2813732

พิมพ์ที่ :

บริษัท ไทย พับบลิก เอ็ดดูเคชั่น จำกัด

99/936 หมู่ 8 ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11140

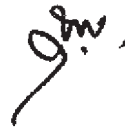
โทร. 08-1175-7096, 02-888-7142

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร การจัดหลักสูตร สาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การเทียบโอน การวัดและประเมินผล การจบหลักสูตร เอกสารหลักฐานการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ซึ่งสามารถออกแบบได้ตามสถานการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

หลักสูตรสถานศึกษาจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแผนหรือแนวทางที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร และจะมีประโยชน์ยิ่งต้องเกิดจากการที่ครู ผู้เรียน ชุมชน ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของชุมชน อำเภอ จังหวัด ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสถานศึกษาสามารถใช้เอกสารแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ 5 สาระ แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการดำเนินงาน

สำนักงาน กศน. ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ข้าราชการบำนาญ นักวิชาการ ครู ในการจัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์มาในโอกาสนี้

(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

เลขาธิการ กศน.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทที่ 1	
แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	1
ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	1
ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา	1
กรอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	1
บทที่ 2	
องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา.....	5
บริบทพื้นฐาน.....	6
ปรัชญา.....	6
วิสัยทัศน์.....	6
พันธกิจ.....	6
หลักการ จุดหมาย.....	7
กลุ่มเป้าหมาย.....	7
กรอบโครงสร้าง.....	7
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	10
การจัดแผนการลงทะเบียนเรียน.....	10
วิธีการจัดการเรียนรู้.....	11
การจัดกระบวนการเรียนรู้.....	11
สื่อการเรียนรู้.....	11
การเทียบโอน.....	11

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
	การวัดและประเมินผลการเรียน..... 11
	การจบหลักสูตร..... 11
	เอกสารหลักฐานการศึกษา..... 11
	ตัวอย่าง หลักสูตรสถานศึกษา..... 12
บทที่ 3	การจัดทำหน่วยการเรียนรู้..... 42
	ลักษณะของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ..... 42
	ประโยชน์ของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ..... 42
	ข้อควรคำนึงในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้..... 43
	ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการพร้อมตัวอย่าง..... 43
บทที่ 4	แผนการเรียนรู้..... 72
	องค์ประกอบแผนการเรียนรู้..... 72
	ตัวอย่าง แผนการเรียนรู้..... 77
บทที่ 5	การประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา..... 82
	การประเมินทิศทางการจัดการศึกษา..... 82
	การประเมินพัฒนาหน่วยการเรียนรู้..... 85
	สรุป..... 88
บทที่ 6	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือก..... 89
	ความหมายของคำอธิบายรายวิชา..... 89
	หลักการจัดทำคำอธิบายรายวิชา..... 89
	ขั้นตอนการจัดทำคำอธิบายรายวิชา..... 90
	ขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา..... 92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	94
การกำหนดรหัสรายวิชา.....	95
การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง.....	98
การสังเกต.....	99
การสัมภาษณ์.....	104
การมอบหมายงานให้ทำ.....	106
เพิ่มสะสมงาน.....	111
การทำโครงการ.....	113
รายวิชาบังคับ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	115
คณะผู้จัดทำ.....	116

บทที่ 1

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา (School-Based Curriculum) หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผู้เรียน และชุมชน สังคม ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในชุมชน สังคมอย่างมีความสุขซึ่งต้องไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ และสิทธิมนุษยชน

ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา มีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นข้อกำหนดที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และพัฒนาให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และเป็นไปตามสภาพ ปัญหาของชุมชน สังคม
2. เป็นเอกสารที่บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ประโยชน์ในกรณีที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อประเมินให้สอดคล้องกับสภาพจริงในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

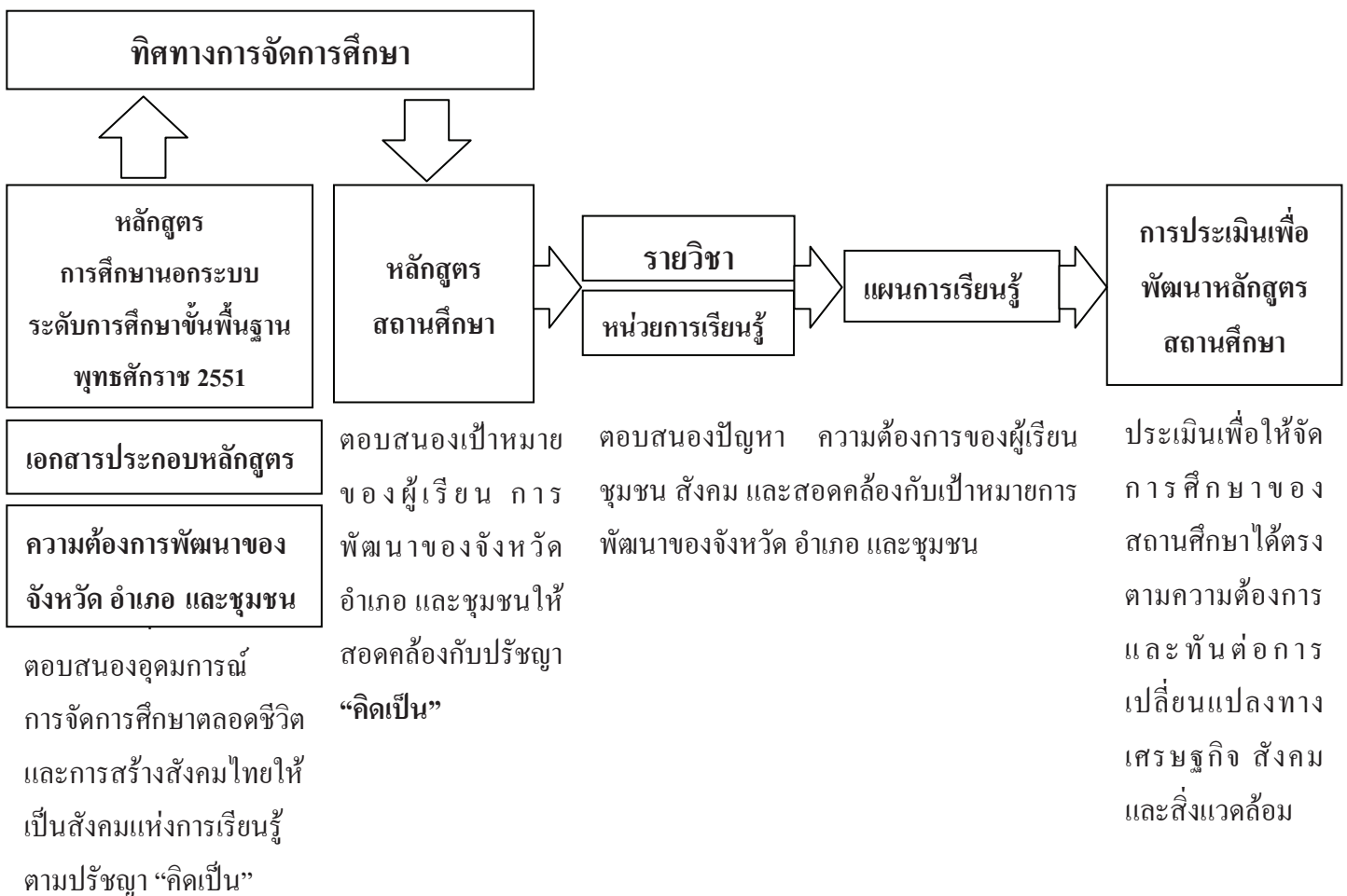
หลักสูตรอิงมาตรฐาน

หลักสูตรการเรียนการสอนนอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้จึงมีประเด็นคำถามที่ต้องการความชัดเจน 3 ประการ ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้ ต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไร และสามารถทำอะไรได้
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร จึงจะสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ฝังแน่นตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ร่องรอยหลักฐานอะไรที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กรอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ภาคีเครือข่าย โดยยึดหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเรียนรู้ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของ จังหวัด อำเภอ ชุมชน ให้เป็นไปตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกระบบ “คิดเป็น” และ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการการพัฒนาในระดับจังหวัด อำเภอ และชุมชน เพื่อกำหนดทิศทาง และบ่งชี้ให้เห็นอัตลักษณ์ของการพัฒนากำลังคนของจังหวัด อำเภอ ชุมชน นำไปสู่การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

กรอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากแผนภูมิกรอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ทิศทางการจัดการศึกษา สถานศึกษาจะจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้จำเป็นต้องมีทิศทางเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามที่ผู้เรียนต้องการและสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาจังหวัด อำเภอ และชุมชน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิต และสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุล ระหว่างปัญญาธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม ชุมชน และพัฒนาความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้ว่า การศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม สามารถพึ่งตนเอง พึ่งพากัน และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย กลุ่มเป้าหมาย โครงสร้าง การจัดหลักสูตร การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การเทียบโอน การวัดและประเมินผลการเรียน การจบหลักสูตร เอกสารหลักฐานการศึกษา

1.2 ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่

1.2.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง 5 สาระ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม ซึ่งแต่ละสาระประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และคำอธิบายรายวิชา

1.2.2 คู่มือ/แนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ คู่มือดำเนินงาน และแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

1.3 ศึกษาข้อมูลความต้องการพัฒนาของจังหวัด อำเภอ และชุมชน โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การพัฒนาระดับจังหวัด อำเภอ ชุมชน มาวิเคราะห์ร่วมกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน และสถานศึกษา โดยนำมาจัดลำดับความจำเป็นที่มีผลกระทบต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา วัฒนธรรม สุขภาพอนามัย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2. หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัด อำเภอ และชุมชน ที่สอดคล้องกับปรัชญา “คิดเป็น” โดยการนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นฐานการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ สัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัด อำเภอ และชุมชน ตามปรัชญาและวิสัยทัศน์ของ

สถานศึกษา เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม ผู้จัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3. **รายวิชา** สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เป็นรายวิชาได้ โดยเฉพาะผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อที่เน้นวิชาการความรู้

4. **หน่วยการเรียนรู้** เป็นการบูรณาการเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแนวคิด และความคิดรวบยอด เพื่อการแก้ปัญหา หรือแสวงหาความรู้ ตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม

5. **แผนการเรียนรู้** เป็นการนำหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ อันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน “คิดเป็น”

6. **การประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** เป็นการตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับทิศทางการจัดการศึกษา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

บทที่ 2

องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา เป็นการกำหนดกรอบการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นทิศทางในการพัฒนาผู้เรียน และชุมชน สังคม ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย องค์ประกอบต่าง ๆ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิ องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา

บริบทพื้นฐาน

จากการที่ศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสารประกอบหลักสูตร และข้อมูลความต้องการพัฒนาของจังหวัด อำเภอ ชุมชน จึงนำผลการศึกษามาใช้กำหนดเป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของ สถานศึกษา

ปรัชญา ให้ใช้ปรัชญา “คิดเป็น” ตามที่กำหนด คือ

ปรัชญา “คิดเป็น” มีแนวคิดภายใต้ความเชื่อที่ว่า “คนเราสามารถพัฒนา การคิด การตัดสินใจ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ ด้วยการฝึกทักษะ การใช้ข้อมูลที่หลากหลายทั้งด้านตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และวิชาการมาวิเคราะห์ เชื่อมโยง สัมพันธ์ สร้างสรรค์ เป็นแนวทาง วิธีการสำหรับ ตนเอง แล้วประเมินตีค่า ตัดสินใจเพื่อตนเอง และชุมชน สังคม ซึ่งเป็นลักษณะของคน “คิดเป็น”

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ คือ ความมุ่งหวังที่จะให้การจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เป็นไปตามสภาพ ปัญหา และความต้องการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาเพื่อบรรลุ เป้าหมายในการ พัฒนา การมีวิสัยทัศน์จะช่วยทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษากับชุมชนไปสู เป้าหมายการจัดการ การศึกษาที่ต้องการ การเขียนวิสัยทัศน์ดำเนินการ ดังนี้

- (1) ผู้บริหารต้องเริ่มต้นในการเขียนวิสัยทัศน์ โดยสร้างบรรยากาศเปิดเผยให้ผู้เกี่ยวข้อง มี ส่วนร่วมสนับสนุนวิสัยทัศน์
- (2) วิสัยทัศน์ต้องสอดคล้องกับปรัชญาคิดเป็น และมีความเป็นไปได้ต่อการจัด การศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

พันธกิจ

พันธกิจ คือ คำตอบของการดำเนินงานเข้าสู่วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่ง จะต้องเกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบ 4 ด้านคือ

- (1) ด้านผู้เรียน
- (2) ด้านการจัดการเรียนรู้
- (3) ด้านภาคีเครือข่าย
- (4) ด้านการเรียนรู้พัฒนาตนเองของสถานศึกษา

การเขียนพันธกิจ ประกอบด้วยประเด็น ดังนี้

- (1) สถานศึกษาจะทำอะไร
- (2) กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร
- (3) มีจุดประสงค์เพื่ออะไร
- (4) มีวิธีดำเนินการอย่างไร

หลักการ จุดหมายของหลักสูตร

ให้สถานศึกษานำหลักการ และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาบรรจุเป็นหลักการ และจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

ให้สถานศึกษาระบุกลุ่มเป้าหมาย เพื่อจะได้นำข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายมาพิจารณาในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาด้วย เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้นำท้องถิ่น กลุ่มที่ทำงานในสถานประกอบการ

กรอบโครงสร้าง

1. ระดับการศึกษา

ให้สถานศึกษาระบุระดับการศึกษาของผู้เรียนว่า กลุ่มผู้เรียนจะศึกษาในระดับใด ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. สาระการเรียนรู้
3. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. มาตรฐานการเรียนรู้
5. เวลาเรียน
6. หน่วยกิต

หมายเหตุ ให้นำรายละเอียดข้อ 2-6 ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาบรรจุลงในหลักสูตรสถานศึกษา

7. โครงสร้างหลักสูตร

สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยพิจารณาโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ที่	สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย	
		วิชา บังคับ	วิชา เลือก	วิชา บังคับ	วิชา เลือก	วิชา บังคับ	วิชา เลือก
1	ทักษะการเรียนรู้	5		5		5	
2	ความรู้พื้นฐาน	12		16		20	
3	การประกอบอาชีพ	8		8		8	
4	ทักษะการดำเนินชีวิต	5		5		5	
5	การพัฒนาสังคม	6		6		6	
รวม		36	12	40	16	44	32
		48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง	

หมายเหตุ

วิชาเลือกในแต่ละระดับ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้จากการทำโครงการ จำนวนอย่างน้อย 3 หน่วยกิต

จากโครงสร้างหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในรายวิชาบังคับ ตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างหลักสูตร สำหรับรายวิชาเลือกสถานศึกษาสามารถเลือกตามรายวิชาที่สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น หรือพัฒนาขึ้นได้ตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

การจัดหลักสูตรของสถานศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาตามปรัชญา และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม สำหรับรายวิชาเลือกที่ได้กำหนดไว้สามารถเลือกเรียนในสาระการเรียนรู้ใดสาระการเรียนรู้หนึ่ง หรือหลายสาระการเรียนรู้ก็ได้ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม ให้ครบจำนวนหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา ดังตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละระดับ

ตัวอย่าง การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละระดับ

โครงสร้างหลักสูตร ระดับประถมศึกษา

ที่	สาระการเรียนรู้	ระดับประถมศึกษา		หมายเหตุ
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	
1	ทักษะการเรียนรู้	5	-	
2	ความรู้พื้นฐาน	12	-	
3	การประกอบอาชีพ	8	12	
4	ทักษะการดำเนินชีวิต	5	-	
5	การพัฒนาสังคม	6	-	
รวม		36	12	
		48		
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		100 ชั่วโมง		

หมายเหตุ กลุ่มผู้เรียนที่เน้นการประกอบอาชีพ จึงเลือกรายวิชาเลือกเฉพาะสาระการประกอบอาชีพ

โครงสร้างหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่	สาระการเรียนรู้	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		หมายเหตุ
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	
1	ทักษะการเรียนรู้	5	2	
2	ความรู้พื้นฐาน	16	3	
3	การประกอบอาชีพ	8	6	
4	ทักษะการดำเนินชีวิต	5	3	
5	การพัฒนาสังคม	6	2	
รวม		40	16	
		56		
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		100 ชั่วโมง		

หมายเหตุ กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จึงเลือกรายวิชาเลือกคละกันทุก
สาระการเรียนรู้

โครงสร้างหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	สาระการเรียนรู้	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		หมายเหตุ
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	
1	ทักษะการเรียนรู้	5	-	
2	ความรู้พื้นฐาน	20	32	
3	การประกอบอาชีพ	8	-	
4	ทักษะการดำเนินชีวิต	5	-	
5	การพัฒนาสังคม	6	-	
รวม		44	-	
		76		
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		100 ชั่วโมง		

หมายเหตุ ผู้เรียนเน้นการศึกษาต่อ จึงเลือกเรียนรายวิชาเลือกเฉพาะสาระความรู้พื้นฐาน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ให้นำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาบรรจุในหลักสูตรสถานศึกษาแล้วต่ด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ระดับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา ทั้งบังคับและเลือก โดยเริ่มตั้งแต่สาระทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม ตามลำดับ

การจัดแผนการลงทะเบียนเรียน

เมื่อสถานศึกษานำคำอธิบายรายวิชาและรายละเอียดคำอธิบายรายวิชามาบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาแล้วให้จัดแผนการลงทะเบียนเรียน เป็นการจัดรายวิชาต่าง ๆ ลงในแต่ละภาคเรียน โดยกำหนดให้ลงทะเบียนเรียนเป็นรายวิชา ซึ่งรายวิชาบังคับ สำนักงาน กศน. ได้กำหนดไว้แล้ว ดังรายชื่อรายวิชาบังคับในภาคผนวก สำหรับรายวิชาเลือกเปิด โอกาสให้ครูและผู้เรียนเลือกตามรายวิชาที่สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้นหรือพัฒนาขึ้นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม จำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียน กำหนด ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนละไม่เกิน 14 หน่วยกิต
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนละไม่เกิน 16 หน่วยกิต
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนละไม่เกิน 20 หน่วยกิต

การพิจารณาเลือกรายวิชาต่าง ๆ ลงทะเบียนเรียน

1. ครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันพิจารณาจัดรายวิชาต่าง ๆ ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียน
2. พิจารณาจำนวนหน่วยกิตที่ต้องลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียนให้เป็นไปตามที่กำหนด คือ ระดับประถมศึกษาภาคเรียนละไม่เกิน 14 หน่วยกิต ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภาคเรียนละไม่เกิน 16 หน่วยกิต และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนละไม่เกิน 20 หน่วยกิต
3. พิจารณารายวิชาที่ต้องเรียนรู้ตามลำดับ ก่อน-หลัง หรือตามสถานการณ์ รายวิชาใดต้องเรียนก่อนก็กำหนดไว้ในภาคเรียนแรก ๆ
4. ความต่อเนื่องของการลงทะเบียนในรายวิชาต่าง ๆ สถานศึกษาอาจมีการพิจารณาลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนเดียวกัน หรือภาคเรียนถัดไป ทั้งนี้การลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนเดียวกัน ต้องจัดการเรียนรู้ตามลำดับก่อน - หลังของเนื้อหา
5. กระจายรายวิชาที่ยาก และรายวิชาที่ง่ายให้คละกันไปในแต่ละภาคเรียน เช่น แยกรายวิชาคณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่ควรลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนเดียวกัน

วิธีการจัดการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

การเทียบโอน

การวัดและประเมินผลการเรียน

การจบหลักสูตร

เอกสารหลักฐานการศึกษา

ให้นำรายละเอียดจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
มาบรรจุลงในหลักสูตรของสถานศึกษา

ทั้งหมดดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาได้ตรงตามทิศทางในการพัฒนาผู้เรียน ชุมชน สังคม จำเป็นจะต้องให้ความร่วมมือกันของบุคคลในสถานศึกษา และชุมชน สังคม

ตัวอย่าง หลักสูตรสถานศึกษา

ระดับประถมศึกษา

บริบทพื้นฐาน

ให้สถานศึกษานำข้อมูลของสถานศึกษา ข้อมูลชุมชน นโยบายการพัฒนาของจังหวัด อำเภอ และเป้าหมายการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษามาบรรจุในหลักสูตรสถานศึกษา

ปรัชญา

ปรัชญา “คิดเป็น” มีแนวคิดภายใต้ความเชื่อที่ว่า “คนเราสามารถพัฒนาการคิด การตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ ด้วยการฝึกทักษะการใช้ข้อมูลที่หลากหลายทั้งด้านตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และวิชาการมาวิเคราะห์ เชื่อมโยง สัมพันธ์ สร้างสรรค์ เป็นแนวทาง วิธีการ สำหรับตนเอง แล้วประเมินตีค่า ตัดสินใจเพื่อตนเอง และสังคม ซึ่งเป็นลักษณะของคน “คิดเป็น”

วิสัยทัศน์

พ.ศ. 2555 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนครชัยศรี จัดการศึกษาพัฒนาทักษะการคิดให้ผู้เรียนสามารถชี้นำตนเองในการเรียนรู้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงได้

พันธกิจ

เพื่อให้การดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับ ปรัชญา “คิดเป็น” มีพันธกิจ ดังนี้

1. จัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนสามารถชี้นำตนเองในการเรียนรู้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงได้ ด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพการคิด ตัดสินใจ
2. จัดการเรียนรู้พัฒนาประสิทธิภาพการคิด ตัดสินใจของผู้เรียนด้วยการพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน
3. สนับสนุน ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายร่วมมือจัดการศึกษานอกระบบ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ของภาคีเครือข่าย ด้วยการใช้องค์ความรู้ และปัจจัยดำเนินการของตนเองให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
4. พัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้ตามปรัชญาและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างของบุคคล และชุมชน สังคม

2. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4. ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการ จึงกำหนดจุดหมาย ดังต่อไปนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

2. มีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

4. มีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถจัดการกับชีวิต ชุมชน สังคม ได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. มีความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย โดยเฉพาะภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

6. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเกษตรกร

ระดับการศึกษา

ระดับประถมศึกษา

สาระการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา

สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้

1. สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย
2. สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
3. สาระการประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทาง และการตัดสินใจ ประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม และการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง
4. สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ศิลปะและสุนทรียภาพ
5. สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. **มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ** เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้
 เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551

เวลาเรียน

ในแต่ละระดับใช้เวลาเรียน 4 ภาคเรียน ยกเว้นกรณีที่มีการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้
 ผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

หน่วยกิต

ใช้เวลาเรียน 40 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร ระดับประถมศึกษา

ที่	สาระการเรียนรู้	ระดับประถมศึกษา		หมายเหตุ
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	
1	ทักษะการเรียนรู้	5	-	
2	ความรู้พื้นฐาน	12	-	
3	การประกอบอาชีพ	8	12	
4	ทักษะการดำเนินชีวิต	5	-	
5	การพัฒนาสังคม	6	-	
รวม		36	12	
		48		
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต		100 ชั่วโมง		

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1. สาระทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 1.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้

มาตรฐานที่ 1.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการคิดเป็น

มาตรฐานที่ 1.5 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการวิจัยอย่างง่าย

2. สาระความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร

มาตรฐานที่ 2.2 มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. สาระการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 3.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในงานอาชีพ มองเห็นช่องทาง และ

ตัดสินใจประกอบอาชีพได้ตามความต้องการ และศักยภาพของตนเอง

มาตรฐานที่ 3.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก

มาตรฐานที่ 3.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม

มาตรฐานที่ 3.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

4. สาระทักษะการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 4.1 มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ

สามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 4.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการดูแล ส่งเสริม

สุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

มาตรฐานที่ 4.3 มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับศิลปะและสุนทรียภาพ

5. สาระการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 5.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง สามารถนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต

มาตรฐานที่ 5.2 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า และสืบทอดศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ 5.3 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มีจิตสาธารณะ เพื่อความสงบสุขของสังคม

มาตรฐานที่ 5.4 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของหลักการพัฒนา และสามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน/สังคม

หมายเหตุ สาระการเรียนรู้ความรู้พื้นฐาน มาตรฐานที่ 2.1 มีความรู้ความเข้าใจทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร ซึ่งภาษาในมาตรฐานนี้หมายถึง ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

สาระทักษะการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มาตรฐานที่ 1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ระดับประถมศึกษา	
มาตรฐาน การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายความหมาย ของการเรียนรู้ด้วยตนเองและวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ปฏิบัติตนตามขั้นตอนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เห็นคุณค่าของกิจกรรมการแสวงหาความรู้

มาตรฐานที่ 1.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
รู้จัก เห็นคุณค่า และใช้แหล่งเรียนรู้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> บอกประเภท คุณลักษณะของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเห็นคุณค่า ทำตามกฎ กติกา และขั้นตอนการใช้แหล่งเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้

มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
เข้าใจความหมาย กระบวนการชุมชนปฏิบัติการและทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายความหมาย กระบวนการชุมชนปฏิบัติการ กำหนดขอบเขตความรู้จากความสามารถหลักของชุมชน และวิธีการยกระดับขอบเขตความรู้ให้สูงขึ้น ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้ที่บังชี้ถึงคุณค่าของกระบวนการจัดการความรู้ สามารถสังเกต และทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน

มาตรฐานที่ 1.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการคิดเป็น

มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
ความสามารถในการอธิบายปรัชญาคิดเป็น และทักษะในการใช้กระบวนการคิดเป็นในการแก้ปัญหา	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบาย และเชื่อมโยงความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ สู่ปรัชญาคิดเป็น 2. เข้าใจความหมายและความสำคัญของปรัชญาคิดเป็น สามารถอธิบายถึงขั้นตอนและกระบวนการแก้ปัญหาของคนคิดเป็น 3. เข้าใจลักษณะของข้อมูลด้านวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั้งสามด้าน

มาตรฐานที่ 1.5 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการวิจัยอย่างง่าย

มาตรฐานการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
เข้าใจความหมาย เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ ความจริง	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอนในการทำวิจัยอย่างง่าย ค้นหาความรู้ความจริง 2. เห็นความสำคัญของการค้นหาความรู้ ความจริง 3. ปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ความจริง

คำอธิบายรายวิชา และรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาบังคับ

รายวิชาบังคับ

สาระทักษะการเรียนรู้

มาตรฐานที่	รหัสรายวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
1.1	ทร11001	ทักษะการเรียนรู้	5
1.2			
1.3			
1.4			
1.5			

คำอธิบายรายวิชา ทร11001 ทักษะการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยกิต

ระดับประถมศึกษา

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

1. ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. รู้จัก เห็นคุณค่า และใช้แหล่งเรียนรู้ถูกต้อง
3. เข้าใจความหมาย กระบวนการชุมชนปฏิบัติการและทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน
4. ความสามารถในการอธิบายปรัชญาคิดเป็น และทักษะในการใช้กระบวนการคิดเป็นในการแก้ปัญหา
5. เข้าใจความหมาย เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ ความจริง

ศึกษาและฝึกทักษะเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ความหมาย ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ฝึกทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการอ่าน การฟัง การสังเกต การจำ และการจดบันทึก

เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ การเปิดรับโอกาสการเรียนรู้ การคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงบวก ความคิดสร้างสรรค์ ความรักในการเรียน การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความรับผิดชอบ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ของแหล่งเรียนรู้ โดยทั่วไป เช่น กลุ่มบริการข้อมูล กลุ่มศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ กลุ่มข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มสื่อ กลุ่มสันตนาการศึกษา สสำรวจ แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน จัดกลุ่ม ประเภท และความสำคัญ ศึกษาเรียนรู้กับภูมิปัญญา ปราชญ์ ผู้รู้ในท้องถิ่น

การเข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชน สถานศึกษา และ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ศึกษาบทบาทหน้าที่และการบริการของแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ กฎ กติกา เงื่อนไขต่าง ๆ ในการไปขอใช้บริการ ฝึกทักษะการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากห้องสมุดประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง

3. การจัดการความรู้

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ หลักการของการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้

ฝึกทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองและด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ โดยกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ระบุความรู้ที่ต้องใช้ การแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ การรวมกลุ่มปฏิบัติการเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม สร้างองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว

4. การคิดเป็น

ศึกษาทำความเข้าใจกับความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบ และเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้เรื่องความหมายและความสำคัญของการคิดเป็น โดยใช้ข้อมูลด้านวิชาการ ตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียง มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดทางเลือกในการคิด การตัดสินใจ แก้ปัญหาที่เหมาะสมอย่างคนคิดเป็น ฝึกทักษะในการทำความเข้าใจในลักษณะของ ข้อมูลด้านวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม และฝึกการใช้ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ในการประกอบการคิดและการตัดสินใจแก้ปัญหาที่หลากหลายตามกระบวนการแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น

5. การวิจัยอย่างง่าย

ศึกษา/ ฝึกทักษะ ความหมาย ความสำคัญของการวิจัยอย่างง่าย กระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน ได้แก่ การระบุ/กำหนดปัญหา ที่ต้องการหาความรู้ ความจริง หรือสิ่งต้องการ พัฒนา การแสวงหาความรู้จากการศึกษาเอกสาร ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวคำตอบเบื้องต้น การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม สัมภาษณ์ / ทดลอง การนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคำตอบที่ต้องการ การเขียนรายงานสรุปผล และการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ควรจัดในลักษณะของการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกับการสร้างสถานการณ์ในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อ 1) ฝึกให้ผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ 2) เพิ่มพูนให้มีทักษะพื้นฐานในการอ่าน ฟัง สังเกต จำ จดบันทึก 3) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ทำ

ให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบผลสำเร็จ และนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตให้เหมาะสมกับตนเอง และชุมชน/สังคม

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ต้องให้ผู้เรียนทุกคนไปศึกษาห้องสมุดประชาชนอำเภอ ทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ กฎ กติกา เงื่อนไขการให้บริการ เพื่อใช้ห้องสมุดประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็น ในการนำไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ชุมชน

3. การจัดการความรู้

ศึกษาค้นคว้าหลักการ และกระบวนการของการจัดการความรู้ การฝึกปฏิบัติจริง โดยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ/ชุมชนปฏิบัติการ (Community of practice = Cops) สร้างองค์ความรู้ของกลุ่มและจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้

4. การคิดเป็น

ให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจกับความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบด้วยกระบวนการอภิปรายกลุ่มและร่วมสรุปสาระสำคัญที่เชื่อมโยงไปสู่การคิดเป็นด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งด้านวิชาการ ตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การคิดและการแก้ปัญหาตามกระบวนการคิดเป็นที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสุข จากใบบงานและใบบความรู้ต่าง ๆ ที่มีการจัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียน มีโอกาสฝึกทักษะในการคิด การให้เหตุผลในการแก้ปัญหาหลากหลายชนิดที่เสนอขึ้นมาเป็นกรณีตัวอย่าง และสรุปให้เห็นว่าการแก้ปัญหตามกระบวนการคิดเป็นนั้น ต้องใช้ข้อมูลประกอบอย่างน้อย 3 ประการดังกล่าว

5. การวิจัยอย่างง่าย

จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวข้อง ฝึกทักษะการสังเกตและค้นหาปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน/ในสาระที่เรียน การตั้งคำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน/ผู้รู้ การคาดเดาคำตอบอย่างมีเหตุผล การฝึกปฏิบัติการเขียน โครงการวิจัยง่าย ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปข้อมูลและเขียนรายงานผลอย่างง่าย ๆ

การวัดและประเมินผล

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ใช้การประเมินจากสภาพจริงของผู้เรียนที่แสดงออกเกี่ยวกับ การกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ รวมทั้งทักษะพื้นฐานและเทคนิคในการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

2. การใช้แหล่งเรียนรู้

ข้อมูลจากการนำเสนอ ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การเขียนรายงาน การร่วมกันอภิปราย การนำในการพบกลุ่ม เป็นต้น

3. การจัดการความรู้

จากการสังเกต ความสนใจ การแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือในกลุ่มปฏิบัติการ ผลงาน/ชิ้นงานจากการรวมกลุ่มปฏิบัติการ ใช้วิธีการประเมินแบบมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินตีค่าความสามารถ ความสำเร็จกับเป้าหมายที่วางไว้ และระบุข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข ส่วนที่ทำได้ดีแล้วก็พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. การคิดเป็น

ประเมินจากการร่วมอภิปรายของผู้เรียน และจากการใช้ข้อมูลทางวิชาการ ตนเอง และสังคม สิ่งแวดล้อม มาประมวลใช้ประกอบการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและพอเพียงของผู้เรียน

5. การวิจัยอย่างง่าย

จากการสังเกต ความสนใจ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ จากผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมายให้ฝึกปฏิบัติ ในระหว่างเรียนและการสอบปลายภาคเรียน

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา ทร11001 ทักษะการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยกิต

ระดับประถมศึกษา

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

1. ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. รู้จัก เห็นคุณค่า และใช้แหล่งเรียนรู้ถูกต้อง
3. เข้าใจความหมาย กระบวนการชุมชนปฏิบัติการและทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน
4. ความสามารถในการอธิบายปรัชญาคิดเป็น และทักษะในการใช้กระบวนการคิดเป็นในการแก้ปัญหา
5. เข้าใจความหมาย เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ ความจริง

หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. รู้ เข้าใจความหมาย ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. ความหมาย ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3
	2. สามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2. การกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	6
	3. มีทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3. ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (การอ่าน การฟัง การสังเกต การจำ และการจดบันทึก)	25
	4. สามารถอธิบายปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	4. เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ (การเปิดรับโอกาสการเรียนรู้ การคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงบวก ความคิดสร้างสรรค์ ความรักใน	6

หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
		การเรียนรู้ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความรับผิดชอบ)	
2. การใช้แหล่งเรียนรู้	1. รู้ เข้าใจความหมาย ตระหนัก และเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้โดยทั่วไป	1. ความหมาย ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้โดยทั่วไป (กลุ่มบริการข้อมูล กลุ่มศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ กลุ่มข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มสื่อ กลุ่มสันตนาการ)	3
	2. อธิบายถึงความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้	2. การเข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ (ห้องสมุดประชาชนอำเภอของสถานศึกษา และ ศรช.)	12
	3. สามารถบอกและยกตัวอย่างประเภทของแหล่งเรียนรู้	3. บทบาทหน้าที่และการบริการของแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ	6
	4. สามารถเลือกและบอกวิธีการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้	4. กฎ กติกา เงื่อนไขต่าง ๆ ในการไปขอใช้บริการแหล่งเรียนรู้	3
	5. ยกตัวอย่างการใช้แหล่งเรียนรู้ของตนเอง	5. ทักษะการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากห้องสมุดประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง	16
3. การจัดการความรู้	1. รู้ เข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์หลักการของการจัดการความรู้	1. ความหมาย ความสำคัญ หลักการของการจัดการความรู้	5
	2. รู้ เข้าใจกระบวนการจัดการความรู้	2. กระบวนการจัดการความรู้ (กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/ระบุความรู้/กำหนดความรู้ที่ต้องการใช้/การแสวงหาความรู้/	5

หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
	3. สามารถใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	<p>สรุปลงค์ความรู้ ปรับปรุง คัดแปลงให้เหมาะสมต่อการใช้งาน/ ประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตน/แลกเปลี่ยนความรู้/ รวมกลุ่มปฏิบัติการต่อยอดความรู้ พัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม/ สรุปลงค์ความรู้ของกลุ่ม/ จัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้)</p> <p>3. กระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเอง (ระดับปัจเจก)</p> <p>3.1 กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรม</p> <p>3.2 เสาะแสวงหาความรู้</p> <p>3.3 ประยุกต์ใช้ความรู้</p> <p>3.4 แลกเปลี่ยนความรู้</p> <p>3.5 พัฒนาความรู้/ยกระดับความรู้/ต่อยอดความรู้</p> <p>3.6 สรุปลงค์ความรู้</p> <p>3.7 จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง</p>	10
	4. สามารถจัดการความรู้โดยกระบวนการกลุ่ม	<p>4. กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่ม (ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ :COPS)</p> <p>4.1 รูปแบบของ COPS ที่ใช้ในการจัดการความรู้</p> <p>4.2 การทำ COPS เพื่อจัดการความรู้</p> <p>4.2.1 บันทึกการเล่าเรื่อง</p> <p>4.2.2 บันทึกชุมชนความรู้</p> <p>4.2.3 บันทึกแก่นความรู้</p>	10

หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
	5. สามารถสร้าง พัฒนาความรู้ (นวัตกรรม)	4.3 บันทึก จัดเก็บ เป็นองค์ความรู้ของกลุ่ม เพื่อใช้ประโยชน์ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ต่อไป 5. การสร้างองค์ความรู้ พัฒนา ต่อยอด ยกระดับความรู้ 5.1 การใช้ความรู้และประสบการณ์ในตัวบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่ม/หน่วยงาน/ชุมชน 5.2 การทำงานแบบต่อยอดความรู้ 5.3 วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	5
	6. สามารถใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่องค์ความรู้	6. การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ องค์ความรู้ 6.1 การถ่ายทอดความรู้ รูปแบบ วิธีการ 6.2 การประสานความรู้ 6.3 การถอดองค์ความรู้ 6.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6.5 การจัดเก็บความรู้ของกลุ่ม/องค์กร การสร้างคลังความรู้ การประยุกต์ใช้ ICT	5
4. การคิด เป็น	1. เข้าใจและเชื่อมั่นในความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/ การศึกษานอกระบบที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเข้าถึงปรัชญาคิดเป็น	1. ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/การศึกษานอกระบบโรงเรียน 5 ประการ 1.1 คนทุกคนมีความแตกต่างกัน แต่ทุกคนต้องการความสุข ความสุขของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน 1.2 ความสุขของคนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้เข้าหากันอย่างผสมกลมกลืนจนเกิด	15

หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
		<p>ความพอดี</p> <p>1.3 สภาวะแวดล้อมในสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดปัญหา เกิดความทุกข์ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจอยู่ตลอด</p> <p>1.4 เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดทุกข์ก็ต้องหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาที่เหมาะสมต้องมีข้อมูลประกอบการคิด การตัดสินใจอย่างน้อย 3 ประการ คือ ข้อมูลด้านวิชาการ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านสังคม สิ่งแวดล้อม</p> <p>1.5 เมื่อได้ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลและไตร่ตรองข้อมูลอย่างรอบคอบทั้ง 3 ด้าน จนมีความพอใจแล้วก็พร้อมที่จะรับผิดชอบการตัดสินใจที่เกิดความพอดี ความสมดุลระหว่างชีวิตกับธรรมชาติอย่างสันติสุข</p>	
	2. รู้และเข้าใจปรัชญา คิดเป็น สามารถอธิบาย ได้ถึงความหมายและความสำคัญของการ คิดเป็น ที่เชื่อมโยงจากความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ/การศึกษาตามอัธยาศัย	<p>2. ปรัชญาคิดเป็น</p> <p>2.1 ความหมาย</p> <p>2.2 ความสำคัญ</p> <p>2.3 คำที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2.4 การเชื่อมโยงความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/กศน. กับปรัชญาคิดเป็น</p>	10
	3. เขียนผังกระบวนการคิด แก้ปัญหาตามแนวทางของคนคิดเป็น	<p>3. กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น</p> <p>3.1 ทุกข์/ปัญหาที่ปรากฏ</p> <p>3.2 ศึกษาสาเหตุของทุกข์ ปัญหา</p>	10

หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
	<p>4. อธิบายเสนอ แนวทางการแก้ปัญหาตามกระบวนการคิด เป็นจากกรณีตัวอย่างที่กำหนดได้ อย่างมีข้อมูลเพียงพอ</p> <p>5. ทำแบบฝึกหัดการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการคิดเป็นที่ กำหนดให้ได้คล่อง</p>	<p>โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ข้อมูลวิชาการ ข้อมูลตนเอง และข้อมูล ทางสังคม สิ่งแวดล้อม ให้รู้ลักษณะ เบื้องต้นของข้อมูลทั้ง 3 ประการ และ เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล ต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ ได้</p> <p>3.3 กำหนดทางเลือกในการดับทุกข์/ ปัญหา และเลือกแนวทางที่เหมาะสม</p> <p>3.4 ดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อการดับ ทุกข์</p> <p>3.5 ประเมินผลการดำเนินงาน หากมี ผลเป็นที่พอใจก็จะเกิดสันติสุข ถ้ายังไม่ พพอใจก็จะย้อนกลับไปพิจารณาสาเหตุ ทุกข์หรือปัญหาใหม่และแสวงหาข้อมูล เพิ่มเติมอย่างพอเพียงจนพอใจกับการ ตัดสินใจของตนเอง</p> <p>4. กรณีตัวอย่างที่หลากหลายเพื่อฝึก ทักษะการคิดเป็นด้วยกระบวนการ แก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น</p>	5
5. การวิจัย อย่างง่าย	1. รู้เข้าใจความหมายและ ตระหนักถึงความสำคัญของการ วิจัย	<p>1. วิจัยคืออะไร ทำไมต้องรู้เรื่องการวิจัย (ความหมายและความสำคัญของการ วิจัย)</p> <p>1.1 ความหมายของการวิจัย</p> <p>1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของ</p>	2

หัวข้อ	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
	2. วิเคราะห์และกำหนดปัญหา หรือสิ่งที่อยากรู้/ ต้องการทราบคำตอบ	<p>การวิจัย</p> <p>2. ทำวิจัยอย่างไร (กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย)</p> <p>2.1 คำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ปัญหาที่ต้องการทราบจากการวิจัยคืออะไร (การระบุปัญหาการวิจัย)</p> <p>2.2 คาดเดาคำตอบว่าอย่างไร กำหนดแนวคำตอบเบื้องต้น (สมมติฐาน)</p> <p>2.3 วิธีการหาคำตอบที่ต้องการรู้/ แหล่งคำตอบ/การรวบรวมคำตอบ (การเก็บรวบรวมข้อมูล/เครื่องมือการวิจัย)</p> <p>2.4 ตอบคำถามที่สงสัยว่าอย่างไร (การวิเคราะห์ข้อมูล/สรุปผลการวิจัย)</p>	30
	3. รู้เข้าใจกระบวนการและ ขั้นตอนการวิจัย	3. เขียนอย่างไร ให้คนอ่านเข้าใจ (การเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย)	8
	4. ฝึกปฏิบัติการสังเกตปัญหา การระบุปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บ รวบรวมข้อมูล การสรุปข้อมูล และการเขียนรายงานการวิจัย อย่างง่าย	<p>3.1 ความเป็นมา/ความสำคัญของเรื่อง ที่ทำวิจัย</p> <p>3.2 วัตถุประสงค์การวิจัย</p> <p>3.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย</p> <p>3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.5 วิธีดำเนินการวิจัย</p> <p>3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>3.7 สรุปผลและข้อเสนอแนะ</p> <p>3.8 เอกสารอ้างอิง</p>	

ให้สถานศึกษานำมาตรฐานการเรียนรู้ระดับ
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและ
รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา ของสาระความรู้
พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนิน
ชีวิต และการพัฒนาสังคม มาบรรจุลงใน
หลักสูตรสถานศึกษา เช่นเดียวกับสาระทักษะ
การเรียนรู้ จนครบถ้วน ทั้ง 5 สาระ

คำอธิบายรายวิชา และรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาเลือก (12 หน่วยกิต)

สาระการประกอบอาชีพ

อช12001	การพัฒนาแผนและโครงการอาชีพ	3 หน่วยกิต
อช02001	การทำนา	3 หน่วยกิต
อช02007	หลักการเกษตรอินทรีย์	2 หน่วยกิต
อช02008	การทำปุ๋ยหมัก	1 หน่วยกิต
อช02009	สมุนไพรป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	1 หน่วยกิต
อช02017	กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตร	1 หน่วยกิต
อช02019	สินเชื่อการเกษตร	1 หน่วยกิต

ให้นำคำอธิบายรายวิชา
และ
รายละเอียดคำอธิบายรายวิชาเลือก
ตามรายวิชาที่กำหนดมาต่อท้ายรายชื่อ
รายวิชาเลือกจนครบทุกรายวิชา

แผนการลงทะเบี่ยนเรียน

แผนการลงทะเบียนเรียน ระดับประถมศึกษา

ที่	ภาคเรียนที่ 1 (14)		ภาคเรียนที่ 2 (14)		ภาคเรียนที่ 3 (12)		ภาคเรียนที่ 4 (8)				
	รหัส	รายวิชา	รหัส	รายวิชา	รหัส	รายวิชา	รหัส	รายวิชา			
วิชาบังคับ											
1	ทร11001	ทักษะการเรียนรู้		ภาษาอังกฤษพื้นฐาน							
2	พท11001	ภาษาไทย	พท11001	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	3						
	พค11001	คณิตศาสตร์	พว11001	วิทยาศาสตร์	3						
3	อช11001	ช่องทางเข้าสู่อาชีพ	อช11002	ทักษะการประกอบอาชีพ	4	อช11003	พัฒนาอาชีพให้ มีภูมิคุ้มกัน	2			
4	ทช11001	เศรษฐกิจพอเพียง			1	ทช11002	สุขภาพพลศึกษา	2			
			สค11001	สังคมศึกษา	3	ทช11003	ศิลปศึกษา	2			
5			สค11003	การพัฒนาตนเองชุมชน สังคม	1						
						สค11002	ศาสนาและหน้าที่พลเมือง	2			
วิชาเลือก											
1						อช12001	การพัฒนาแผนและ โครงการอาชีพ	3	อช02007	หลักการเกษตรอินทรีย์	2
						อช02001	การทำนา	3	อช02008	การทำโยนหมัก	1
									อช02009	สมุนไพรป้องกันและกำจัด ศัตรูพืช	1
									อช02017	กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจ การเกษตร	1
									อช02019	สินเชื่อการเกษตร	1

วิธีการจัดการเรียนรู้

วิธีการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดการเรียนรู้วิธีเดียว คือ วิธีเรียน กศน. ที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกัน โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุปร่วมกัน

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเอง ตามรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากภูมิปัญญา ผู้รู้ และสื่อต่าง ๆ

3. การเรียนรู้แบบทางไกล เป็นการจัดการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ โดยที่ผู้เรียนและครูจะสื่อสารกัน ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ หรือถ้ามีความจำเป็นอาจพบกันเป็นครั้งคราว

4. การเรียนรู้แบบชั้นเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียน และสถานที่ที่ชัดเจน ซึ่งการจัดการเรียนรู้นี้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลาเข้ามาชั้นเรียน

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ได้ตามความต้องการของผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาและผู้เรียนร่วมกันกำหนดรูปแบบการเรียน โดยเลือกเรียนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือหลายรูปแบบก็ได้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเนื้อหา และสอดคล้องกับวิถีชีวิต และการทำงานของผู้เรียน โดยขณะเดียวกันสถานศึกษาสามารถจัดให้มีการสอนเสริมได้ทุกรูปแบบการเรียน เพื่อเติมเต็มความรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน “คิดเป็น” โดยเน้นพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้และสร้างองค์ความรู้สำหรับตนเอง และชุมชน สังคม ซึ่งกำหนดรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างนี้

1. กำหนดสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร โดยผู้เรียนทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาความต้องการนั้น ๆ แล้วกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ และวางแผนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

2. แสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม โดยศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ รวบรวม ข้อมูลของตนเอง ชุมชน สังคม และวิชาการ จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีการสะท้อนความคิด ระดมความคิดเห็น อภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นความรู้

3. ปฏิบัติ โดยให้นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เหมาะสมกับสังคม และวัฒนธรรม

4. ประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้มีการประเมิน ทบทวนแก้ไขข้อบกพร่อง และตรวจสอบผลการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้

สื่อการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ผู้เรียน ครู สามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ใกล้ตัว และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ซึ่งจะส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดเวลา

การเทียบโอน

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนหรือเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสถานศึกษาต้องจัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติการเทียบโอนให้สอดคล้องกับแนวทางการเทียบโอนที่สำนักงาน กศน. กำหนด

การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงการพัฒนา ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ เกิดทักษะกระบวนการและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบ และแนว

ปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

1. การวัดและประเมินผลรายวิชา เป็นการประเมินผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงใด และต้องมีการประเมินผลรวม เพื่อทราบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร ดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงต้องใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการประเมินสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลจากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3. การประเมินคุณธรรม เป็นการประเมินสิ่งที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน โดยประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านการพัฒนาตน การพัฒนางาน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ และกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4. การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ ในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับการศึกษาในสาระการเรียนรู้ ที่สำนักงาน กศน. กำหนดการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนของผู้เรียนสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบต่อไป การประเมินดังกล่าว ไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน

การจบหลักสูตร

ผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในแต่ละระดับการศึกษา ต้องผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร ดังนี้

1. ผ่านการประเมิน และได้รับการตัดสินผลการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ และได้ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดตาม โครงสร้างหลักสูตร
2. ผ่านกระบวนการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง
3. ผ่านกระบวนการประเมินคุณธรรม
4. เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นที่ระทรวงศึกษาธิการกำหนด สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องใช้เอกสารหลักฐานการศึกษาเหมือนกัน เพื่อประโยชน์ในการสื่อความเข้าใจที่ตรงกัน และการส่งต่อ ได้แก่

1. ระเบียบแสดงผลการเรียน
2. หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ประกาศนียบัตร)
3. แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาอื่นๆ สถานศึกษาต้องพิจารณาจัดทำเพื่อใช้ประกอบการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่เห็นสมควร เช่น แบบประเมินผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

บทที่ 3

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้เป็นขอบเขตการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น โดยบูรณาการความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นจุดเน้นของหลักการของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษา พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดว่าให้เน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตตามความแตกต่างของบุคคล และชุมชน สังคม หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ รายวิชา เนื้อหา เมื่อได้หน่วยการเรียนรู้แล้วให้นำหน่วยการเรียนรู้ไปทำแผนการเรียนรู้ (รายละเอียดศึกษาในบทต่อไป)

ลักษณะของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เป็นการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการในลักษณะที่เน้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ประโยชน์ของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในลักษณะองค์รวม มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชา ทำให้ผู้เรียนระลึกถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว กระตุ้นผู้เรียนให้มีความรู้ทั้งลึกและกว้าง ทำให้เป็นผู้มีทักษะกว้างไกล ลดความซับซ้อนของเนื้อหาแต่ละวิชา และทำให้มีเวลาเรียนมากขึ้น
2. ทำให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีเจตคติที่ดี เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

4. ช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพและปัญหาสังคมได้ดีกว่า สามารถพิจารณาปัญหา และที่มาของปัญหาอย่างกว้าง ๆ ใช้ความรู้อย่างหลากหลายที่สัมพันธ์กัน ส่งเสริมให้เกิดทักษะ และความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งผู้เรียนและครู รวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย

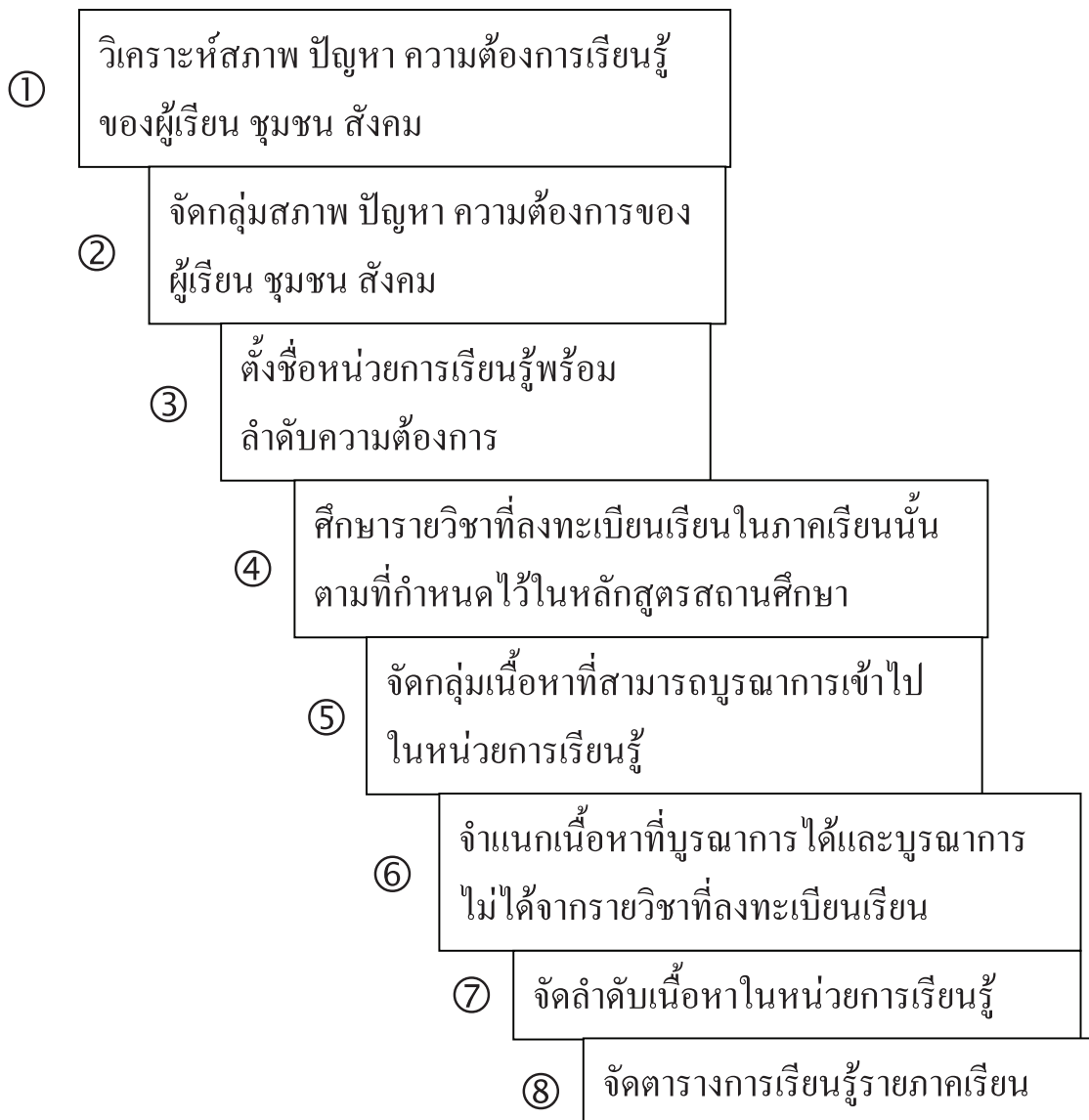
ข้อควรคำนึงในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ดังนี้

1. กระบวนการ และขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ควรยืดหยุ่น โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม
2. การจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ต้องให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้
3. การกำหนดภาระงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ควรเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อให้เกิดชิ้นงาน/ภาระงาน
4. การวัดและประเมินผล ชิ้นงาน/ภาระงานที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ ควรเป็นการประเมินจากการปฏิบัติจริง หรือการแสดงความสามารถของผู้เรียน

ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เป็นการบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อาจบูรณาการในสาระเดียวกัน หรือหลายสาระก็ได้ ขึ้นอยู่กับหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ที่จะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาใดบ้าง สาระทั้ง 5 ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม ซึ่งมี 8 ขั้นตอนตามแผนภูมิ

แผนภูมิ 8 ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1. วิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ชุมชน สังคม

ครูและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ชุมชน สังคม โดยช่วยกันระดมพลังสมองคิดประเด็นหลากหลายตามสถานการณ์นั้น ๆ แล้วกำหนดเป็นข้อ ๆ ดังตัวอย่าง

1. ประชาชน/ผู้เรียน เป็น โรคภูมิแพ้
2. ประชาชนไม่ค่อยอ่านหนังสือมีผลทำให้ประเทศชาติไม่เจริญเท่าที่ควร
3. เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ
4. ปัจจุบันประชาชนว่างงาน ไม่มีงานทำ
5. ขาดคุณธรรม จริยธรรม
6. ใช้สารเคมีทางการเกษตรเกินความจำเป็น
7. ผลผลิตถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง
8. อากาศเป็นพิษ
9. น้ำเสีย
10. รายได้ไม่พอกับรายจ่าย
11. ทิ้งขยะไม่เป็นที่
12. ไม่ตรงต่อเวลา
13. ไม่เสียสละ เห็นแก่ตัว
14. ฟุ่มเฟือย
15. คิดไม่เป็น
16. ขี้เกียจ
17. เด็กเกรง ทะเลาะวิวาท
18. ท้องก่อนวัยอันควร

2. จัดกลุ่มสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม

จากสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ในข้อ 1 ให้ช่วยกันจัดกลุ่มสภาพ โดยพิจารณาเรื่องที่มีความหมายคล้าย ๆ กัน หรือเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ดังตัวอย่าง

1. ปัจจุบันประชาชนว่างงานไม่มีงานทำ/รายได้ไม่พอกับรายจ่าย/ขี้เกียจ
2. ประชาชน/ผู้เรียน เป็น โรคภูมิแพ้/น้ำเสีย/ทิ้งขยะไม่เป็นที่/ใช้สารเคมีทางการเกษตรเกินความจำเป็น
3. ประชาชนไม่ค่อยอ่านหนังสือมีผลทำให้ประเทศชาติไม่เจริญเท่าที่ควร/ขี้เกียจ/คิดไม่เป็น

4. เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ/ท้องก่อนวัยอันควร
  5. ขาดคุณธรรม จริยธรรม/ไม่ตรงต่อเวลา/ไม่เสียสละ เห็นแก่ตัว/ฟุ้งเฟ้อ/เด็กเกร่ ทะเลาะวิวาท
  6. ผลผลิตถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง
- จากตัวอย่าง สภาพ ปัญหา ความต้องการเรียนรู้ในข้อ 1 พิจารณาได้ 6 กลุ่มสภาพ

3. ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้พร้อมลำดับความต้องการ

จากกลุ่มสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ที่ได้จัดไว้ในข้อ 2 ให้นำมาตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ ในการตั้งชื่อนี้ให้ครอบคลุมสภาพ ปัญหา ความต้องการที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และควรตั้งชื่อให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความท้าทาย เมื่อเห็นชื่อหน่วยการเรียนรู้แล้วมีความต้องการอยากที่จะเรียนรู้อย่างจริงจัง ดังตัวอย่าง

- จะประกอบอาชีพอะไรดี
- สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
- ประชาชนไม่ฉลาด ซาติไม่เจริญ
- ความรักเป็นพิษชีวิตเป็นทุกข์
- คุณธรรมนำชีวิต
- รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราแย่

เมื่อตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ต้องการแล้วให้อภิปรายกัน เพื่อลำดับหน่วยการเรียนรู้ที่ต้องการเรียนก่อน – หลัง โดยพิจารณาความจำเป็นเร่งด่วนในขณะนั้น ดังตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้ที่จัดลำดับตามกลุ่มสภาพ ปัญหาข้างต้น ดังนี้

1. จะประกอบอาชีพอะไรดี
2. คุณธรรมนำชีวิต
3. สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
4. ประชาชนไม่ฉลาด ซาติไม่เจริญ
5. ความรักเป็นพิษชีวิตเป็นทุกข์
6. รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราแย่

จากการลำดับหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 อาจเห็นว่าในสถานการณ์นั้นมีประชาชนว่างงานมาก และไม่มีความขยัน อดทนต่อการทำมาหากิน ทำให้มีโจรผู้ร้ายในหมู่บ้าน จึงเป็นเหตุผลที่ต้องเลือกหน่วยการเรียนรู้ลำดับที่ 1 และ 2 มาเรียนรู้ก่อน

4. ศึกษาความสอดคล้องระหว่างหน่วยการเรียนรู้กับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้นตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

ให้ครูและผู้เรียนร่วมกันศึกษาหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในข้อ 3 กับรายวิชาในแผนการลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้น ๆ ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ เช่น ภาคเรียนที่ 1/2553 ระดับประถมศึกษา ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ดังนี้

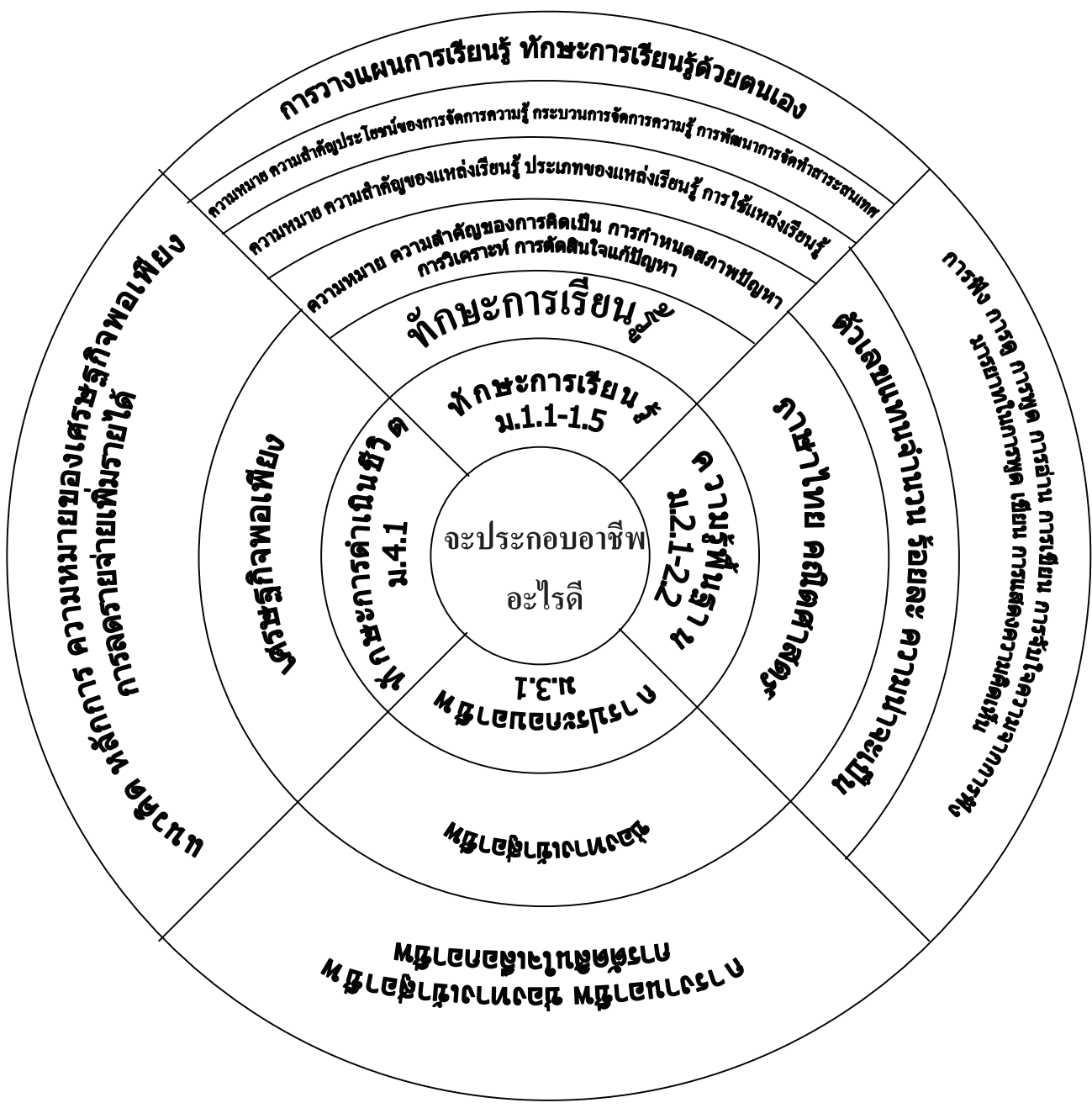
สาระทักษะการเรียนรู้	มาตรฐานที่ 1.1-1.5	ทร11001	ทักษะการเรียนรู้	5 หน่วยกิต
สาระความรู้พื้นฐาน	มาตรฐานที่ 2.1	พท11001	ภาษาไทย	3 หน่วยกิต
สาระความรู้พื้นฐาน	มาตรฐานที่ 2.1	พค11001	คณิตศาสตร์	3 หน่วยกิต
สาระการประกอบอาชีพ	มาตรฐานที่ 3.1	อช11001	ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	2 หน่วยกิต
สาระทักษะการดำเนินชีวิต	มาตรฐานที่ 2.1	ทช11001	เสริมธุรกิจพอเพียง	1 หน่วยกิต
รวม				14 หน่วยกิต

จากแผนการลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1/2553 ระดับประถมศึกษา ลงทะเบียนเรียน 5 รายวิชา คือ ทักษะการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ เสริมธุรกิจพอเพียง ให้ช่วยกันอภิปรายว่าทั้ง 5 รายวิชาดังกล่าวสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่เลือกไว้ในข้อ 3 หรือไม่ ถ้าพิจารณาแล้วเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาที่กำหนดน้อย อาจจะมีการจัดลำดับหน่วยการเรียนรู้ใหม่หรือคงเดิมก็ได้ขึ้นอยู่กับกลุ่มจะพิจารณา ถ้าหน่วยการเรียนรู้มีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนมากก็จะทำให้บูรณาการเนื้อหารายวิชานั้นได้มากทำให้ประหยัดเวลาในการเรียนการสอนเนื่องจากลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา

5. จัดกลุ่มเนื้อหาที่สามารถบูรณาการเข้าไปในหน่วยการเรียนรู้

จากข้อ 4 ได้หน่วยการเรียนรู้ที่จะใช้เรียนในภาคเรียนนั้นแล้ว ให้เปิดเอกสาร “สาระการเรียนรู้” ที่มีรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้น แล้วช่วยกันพิจารณาในคำอธิบายรายวิชาว่ามีเนื้อหาใดบ้างที่สามารถใช้บูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ เพื่อให้เห็นชัดเจนอาจพิจารณาในรูปแบบของขอบข่ายหลักสูตร (Curriculum Zone) หรือ แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ดังตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้ “จะประกอบอาชีพอะไรดี” กับ “คุณธรรมนำชีวิต”

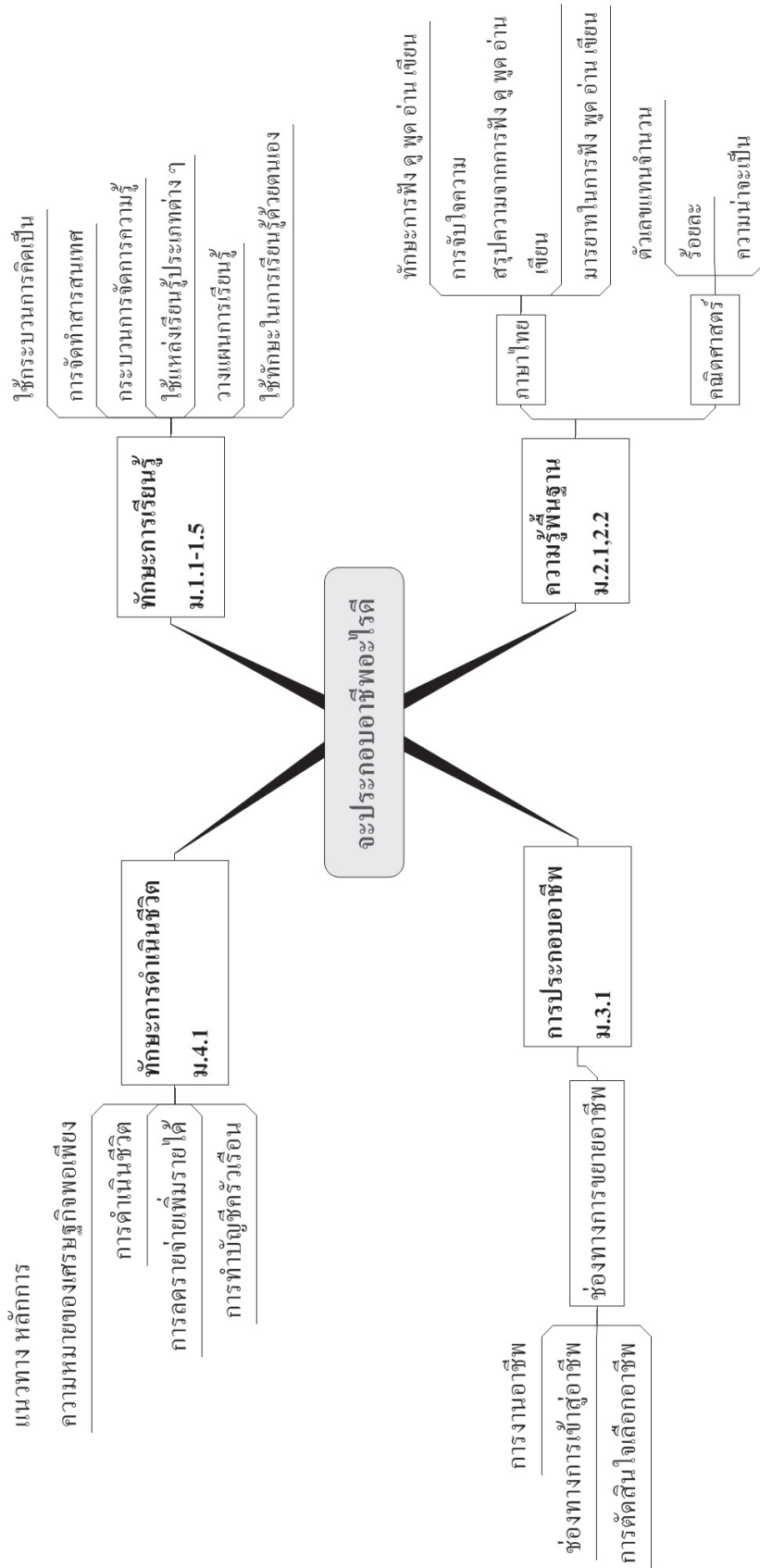
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จะประกอบอาชีพอะไรดี
รูปแบบขอบข่ายหลักสูตร (Curriculum Zone)

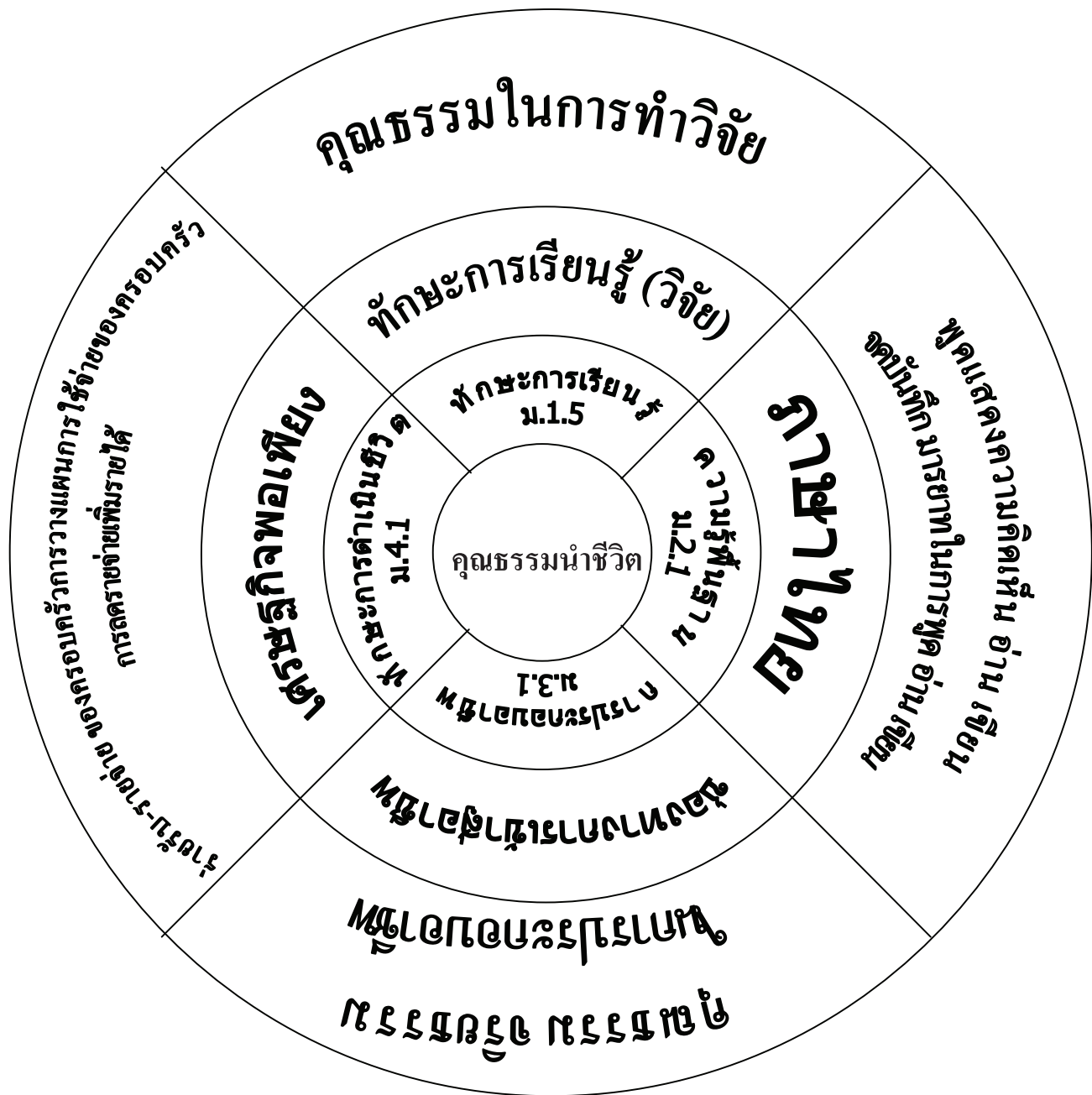
จากหน่วยการเรียนรู้ “จะประกอบอาชีพอะไรดี” แสดงว่าทั้ง 5 รายวิชา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1/2553 ระดับประถมศึกษา สามารถบูรณาการได้ครบทุกรายวิชา แต่จะครบเนื้อหาหรือไม่ ต้องผ่านการพิจารณาในข้อ 6 แล้ว

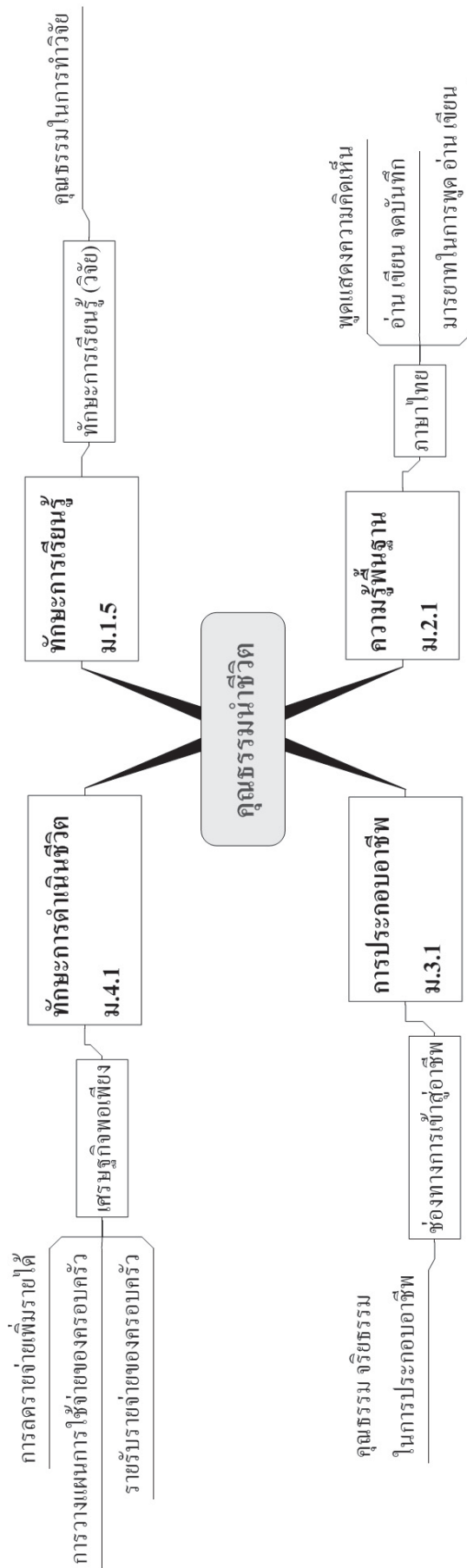
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จะประกอบอาชีพอะไรดี
รูปแบบแผนผังความคิด (Mind Mapping)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คุณธรรมนำชีวิต
 รูปแบบขยายหลักสูตร (Curriculum Zone)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คุณธรรมนำชีวิต
 รูปแบบแผนผังความคิด (Mind Mapping)

6. จำแนกเนื้อหาจากหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการได้และบูรณาการไม่ได้จากรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน

ให้ครูนำเนื้อหาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้นมาใส่ในตารางข้างล่าง แล้วช่วยกันตรวจสอบจากข้อที่ 5 ว่าเนื้อหาใดที่ถูกบูรณาการเข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ และเนื้อหาใดที่ยังไม่ได้บูรณาการ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง ดังตัวอย่าง จะนำเนื้อหาที่บูรณาการได้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จะประกอบอาชีพอะไรดี กับหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คุณธรรมนำชีวิต จากข้อ 5 มาตรวจสอบกับเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ที่ลงทะเบียนเรียน และบูรณาการได้โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>1. รายวิชาทักษะการเรียนรู้</p> <p>1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>1. ความหมาย ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ✓</p> <p>2. การกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ✓</p> <p>3. ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (การอ่าน การฟัง การสังเกต การจำ และการจดบันทึก) ✓</p> <p>4. เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ (การเปิดรับโอกาสการเรียนรู้ การคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงบวกความคิดสร้างสรรค์ ความรักในการเรียน การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความรับผิดชอบ)</p> <p>2. การใช้แหล่งเรียนรู้</p> <p>1. ความหมาย ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้โดยทั่วไป (กลุ่มบริการข้อมูล กลุ่มศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ กลุ่มข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มสื่อ กลุ่มสหวิทยาการ) ✓</p> <p>2. การเข้าถึงและเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ (ห้องสมุดประชาชน อำเภอของสถานศึกษา และ ศรช.) ✓</p>		

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>3. บทบาทหน้าที่และการบริการของแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ</p> <p>4. กฎ กติกา เงื่อนไขต่าง ๆ ในการไปขอใช้บริการแหล่งเรียนรู้</p> <p>5. ทักษะการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากห้องสมุดประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ของตนเอง</p> <p>3. การจัดการความรู้</p> <p>1. ความหมาย ความสำคัญ หลักการของการจัดการความรู้</p> <p>2. กระบวนการจัดการความรู้ (กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/ระบุความรู้/กำหนดความรู้ที่ต้องการใช้/การแสวงหาความรู้/ สรุปองค์ความรู้ ปรับปรุง ดัดแปลงให้เหมาะสมต่อการใช้งาน/ประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตน/แลกเปลี่ยนความรู้/รวมกลุ่มปฏิบัติการต่อยอดความรู้ พัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม/สรุปองค์ความรู้ของกลุ่ม/จัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้)</p> <p>3. กระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเอง (ระดับปัจเจก)</p> <p>3.1 กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรม</p> <p>3.2 เสาะแสวงหาความรู้</p> <p>3.3 ประยุกต์ใช้ความรู้</p> <p>3.4 แลกเปลี่ยนความรู้</p> <p>3.5 พัฒนาความรู้/ยกระดับความรู้/ต่อยอดความรู้</p> <p>3.6 สรุปองค์ความรู้</p> <p>3.7 จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง</p> <p>4. กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่ม (ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ :COPS)</p> <p>4.1 รูปแบบของ COPS ที่ใช้ในการจัดการความรู้</p> <p>4.2 การทำ COPS เพื่อจัดการความรู้</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>4.2.1 บันทึกการเล่าเรื่อง</p> <p>4.2.2 บันทึกขุมความรู้</p> <p>4.2.3 บันทึกแก่นความรู้</p> <p>4.3 บันทึก จัดเก็บ เป็นองค์ความรู้ของกลุ่ม เพื่อใช้ประโยชน์ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ต่อไป</p> <p>5. การสร้างองค์ความรู้ พัฒนา ต่อยอด ขยายระดับความรู้</p> <p>5.1 การใช้ความรู้และประสบการณ์ในตัวบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่ม/หน่วยงาน/ชุมชน</p> <p>5.2 การทำงานแบบต่อยอดความรู้</p> <p>5.3 วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)</p> <p>6. การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่องค์ความรู้</p> <p>6.1 การถ่ายทอดความรู้ รูปแบบ วิธีการ</p> <p>6.2 การประสานความรู้</p> <p>6.3 การถอดองค์ความรู้</p> <p>6.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>6.5 การจัดเก็บความรู้ของกลุ่ม/องค์กร การสร้างคลังความรู้ การประยุกต์ใช้ ICT</p> <p>4. การคิดเป็น</p> <p>1. ปรัชญาคิดเป็น</p> <p>1.1 ความหมายของการคิดเป็น</p> <p>1.2 ความสำคัญของการคิดเป็น</p> <p>1.3 หลักการของการคิดเป็น</p> <p>2. กระบวนการของการคิดเป็น</p> <p>2.1 ความหมาย</p> <p>2.2 ขั้นตอนกระบวนการคิดเป็น</p> <p>2.3 การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>3. การจัดทำและนำเสนอผังความคิด</p> <p>3.1 การเก็บรวบรวมสภาพปัญหา</p> <p>3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนผังการคิด</p> <p>3.3 วิธีการนำเสนอแผนผังความคิด</p> <p>4. ทักษะการคิดวิเคราะห์</p> <p>4.1 กลยุทธ์ในการคิด (ทฤษฎีหมวด 6 ไบ)</p> <p>4.2 การคิดเชิงบวก</p> <p>4.3 การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์</p> <p>5. การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา</p> <p>5.1 การรวบรวมสภาพปัญหา</p> <p>5.2 การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา</p> <p>5.3 การวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา</p> <p>5.4 ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุด</p> <p>5. การวิจัยอย่างง่าย</p> <p>1. วิจัยคืออะไร ทำไมต้องรู้เรื่องการวิจัย (ความหมายและความสำคัญของการวิจัย)</p> <p>1.1 ความหมายของการวิจัย</p> <p>1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย</p> <p>2. ทำวิจัยอย่างไร (กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย)</p> <p>2.1 คำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร</p> <p>ปัญหาที่ต้องการทราบจากการวิจัยคืออะไร (การระบุปัญหาการวิจัย)</p> <p>2.2 คาดเดาคำตอบว่าอย่างไรกำหนดแนวคำตอบเบื้องต้น (สมมติฐาน)</p> <p>2.3 วิธีการหาคำตอบที่ต้องการรู้/แหล่งคำตอบ/การรวบรวมคำตอบ(การเก็บรวบรวมข้อมูล/เครื่องมือการวิจัย)</p> <p>2.4 ตอบคำถามที่สงสัยว่าอย่างไร(การวิเคราะห์ข้อมูล/สรุป</p>	✓	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>ผลการวิจัย)</p> <p>3. เขียนอย่างไร ให้คนอ่านเข้าใจ (การเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย)</p> <p>3.1 ความเป็นมา/ความสำคัญของเรื่องที่ทำวิจัย</p> <p>3.2 วัตถุประสงค์การวิจัย</p> <p>3.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย</p> <p>3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.5 วิธีดำเนินการวิจัย</p> <p>3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>3.7 สรุปผลและข้อเสนอแนะ</p> <p>3.8 เอกสารอ้างอิง</p>		
<p>2. ภาษาไทย</p> <p>1. การฟัง การดู</p> <p>1. หลักการความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการฟัง และดู</p> <p>2. การจับใจความสำคัญจากการฟัง และดู</p> <p>3. การสรุปความจากการฟังและดู</p> <p>4. มารยาทในการฟัง และดู</p> <p>2. การพูด</p> <p>1. หลักการความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการพูด</p> <p>2. การเตรียมการพูดและลักษณะการพูดที่ดี</p> <p>3. การพูดในโอกาสต่าง ๆ</p> <p>- การพูดอวยพร</p> <p>- การพูดขอบคุณ</p> <p>- การพูดแสดงความเสียใจ ดีใจ</p> <p>- การพูดต้อนรับ</p> <p>- การพูดรายงาน</p> <p>4. มารยาทในการพูด</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>6. การเขียนรายงานการค้นคว้าและอ้างอิงความรู้</p> <p>7. การเขียนกรอกรายการ (แบบฟอร์ม)</p> <p>8. การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน</p> <p>5. หลักการใช้ภาษา</p> <p>1. เสียงและรูปอักษรไทย (พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์)</p> <p>2. การผันอักษร 3 หมู่ (ไตรยางศ์)</p> <p>3. พยางค์และคำ</p> <p>4. คำในมาตราตัวสะกด 9 มาตรา</p> <p>5. ชนิดและหน้าที่ของคำ 7 ชนิด</p> <p>6. โครงสร้างและชนิดของประโยค</p> <p>7. เครื่องหมายวรรคตอน</p> <p>8. การใช้พจนานุกรม</p> <p>9. ความหมายและการใช้สำนวน คำพังเพย สุภาษิต คำราชาศัพท์และคำสุภาพ</p> <p>10. การใช้ภาษาที่เหมาะสม กับบุคคล สถานการณ์ วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>11. ลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศที่มีใช้ในภาษาไทย</p> <p>6. วรรณคดี วรรณกรรม</p> <p>1. เรื่องราว นิทาน นิทานพื้นบ้านและวรรณกรรมท้องถิ่น</p> <p>2. เรื่องราววรรณคดีที่มี ความหลากหลาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลอนบทละคร (สังข์ทอง) - กลอนนิทาน (พระอภัยมณี) - กลอนเสภา (ขุนช้าง ขุนแผน) 	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">✓</p>	
<p>3. คณิตศาสตร์</p> <p>1. จำนวนและการดำเนินการ</p>		

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<ol style="list-style-type: none"> 1. การอ่านและเขียนตัวเลขแทนจำนวน 2. ค่าประจำหลักและค่าของตัวเลข 3. การเขียนในรูปการกระจาย 4. การเรียงลำดับจำนวน 5. การประมาณค่า 6. สมบัติของจำนวนนับและศูนย์ และการนำไปใช้ในการแก้ปัญหา 7. การบวก ลบ คูณ หารและการแก้ปัญหา 8. ตัวประกอบของจำนวนนับ และการหาตัวประกอบ 9. จำนวนเฉพาะและตัวประกอบเฉพาะ 10. การแยกตัวประกอบ 11. ห.ร.ม. และ ค.ร.น. <p>2. เศษส่วน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมาย ลักษณะของเศษส่วน และการอ่านเศษส่วน 2. การเขียนเศษส่วนให้อยู่ ในรูปเศษส่วนอย่างต่ำ จำนวนคละ และเศษเกิน 3. การเปรียบเทียบเศษส่วน 4. การบวก ลบ เศษส่วนและ โจทย์ปัญหา 5. การคูณเศษส่วนและ โจทย์ปัญหา 6. การหารเศษส่วนและ โจทย์ปัญหา 7. การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วนระคน และ โจทย์ปัญหา <p>3. ทศนิยม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของทศนิยม การเขียนและการอ่าน 2. ค่าประจำหลักและค่าของตัวเลขในแต่ละหลักของทศนิยม 3. การเขียนทศนิยมในรูป การกระจาย 4. การเปรียบเทียบและเรียงลำดับทศนิยม 	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>5. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนียมและเศษส่วน</p> <p>6. การประมาณค่าใกล้เคียงทัศนียม</p> <p>7. การบวก ลบ ทัศนียม และ โจทย์ปัญหา</p> <p>8. การคูณ หาร ทัศนียมและ โจทย์ปัญหา</p> <p>4. ร้อยละ</p> <p>1. ความหมายของร้อยละ</p> <p>2. ความสัมพันธ์ระหว่างเศษส่วนและร้อยละ</p> <p>3. โจทย์ปัญหา การคูณ การหาร (บัญญัติไตรยางศ์) และการประยุกต์</p> <p>5. การวัด</p> <p>1. การวัดความยาว และระยะทาง</p> <p>2. การเลือกเครื่องวัดและหน่วยวัดความยาว ความสูง หรือระยะทาง ที่เหมาะสม</p> <p>3. การเปลี่ยนหน่วยการวัด</p> <p>4. มาตราส่วน</p> <p>5. โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับการวัด ความยาว ความสูง และระยะทาง</p> <p><u>การชั่งและการตวง</u></p> <p>1. เลือกหน่วยการชั่ง การตวง ที่เป็นมาตรฐานให้เหมาะสม</p> <p>2. เปลี่ยนหน่วยการชั่ง การตวง</p> <p><u>การหาพื้นที่</u></p> <p>1. หาพื้นที่และความยาวรอบรูปของรูปเรขาคณิต</p> <p>2. โจทย์ปัญหาของการหาพื้นที่ของรูปเรขาคณิต</p> <p><u>ปริมาตรและความจุ</u></p> <p>1. การหาปริมาตรและความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก และการแก้ปัญหา</p>	<p>✓</p> <p>✓</p>	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<p>2. ความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยของปริมาตร หรือหน่วยของความจุ</p> <p><u>ทิศและแผนผัง</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การบอกชื่อและทิศทางของทิศทั้งแปด 2. การอ่าน เขียนแผนผังแสดงตำแหน่งของ สิ่งต่างๆ และแผนผัง แสดงการเดินทางโดยใช้มาตราส่วน <p><u>เงิน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเขียนและการอ่านจำนวนเงิน 2. การเปรียบเทียบจำนวนเงินและแลกเปลี่ยนเงินตรา 3. การแก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับเงิน 4. การอ่านและบันทึกรายรับ-รายจ่าย <p><u>อุณหภูมิจ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การวัดอุณหภูมิจเป็นองศาฟาเรนไฮต์ และองศาเซลเซียส 2. การเปลี่ยนหน่วยการวัด <p><u>เวลา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บอกและเขียนเวลาจากหน้าปัดนาฬิกา 2. การอ่านตารางเวลา และการบันทึกเหตุการณ์หรือกิจกรรม 3. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเวลา <p><u>การคาดคะเน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การคาดคะเนเกี่ยวกับความยาวพื้นที่ ปริมาตร ความจุ น้ำหนัก และเวลา <p>6. เรขาคณิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชนิดของรูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ 2. ลูกบาศก์ 		

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<ul style="list-style-type: none"> - การใช้สถานที่ - การใช้ทุน ฯลฯ <p>3.2 การจัดการการตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดทิศทางการตลาด - การหาความต้องการของตลาด - การขนส่ง - การขาย - การกำหนดราคาขาย - การทำบัญชีประเภทต่างๆ ฯลฯ <p>4.คุณธรรม จริยธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรับผิดชอบ - การประหยัด - การอดออม - ความสะอาด - ความประณีต - ความขยัน - ความซื่อสัตย์ ฯลฯ <p>5.การอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อมในการทำงานอาชีพ ในชุมชน สังคม ประเทศ และ โลก</p> <p>2. ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ 2. ความเป็นไปได้ในการเข้าสู่อาชีพ <ul style="list-style-type: none"> - การลงทุน - การตลาด 	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการผลิต - การขนส่ง - การบรรจุหีบห่อ - การแปรรูป - ผลกระทบต่อชุมชน และสภาพแวดล้อม - ความรู้ความสามารถ ฯลฯ <p>3. การลำดับอาชีพและเหตุผล</p> <p>3. การตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>1.การตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความพร้อม - ความต้องการของตลาด - ความรู้ ทักษะและเทคนิคต่างๆ - ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม - สถานที่ - แรงงาน - เงินทุน ฯลฯ 	✓	
<p>5. เศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>1. ความพอเพียง</p> <p>ประวัติ ความเป็นมา ความหมาย แนวคิด หลักการ ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. ครอบครัวพอเพียง</p> <p>1. แนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัว</p> <p>2. การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3. รายรับ – รายจ่ายของตนเองและครอบครัว</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	

รายละเอียดเนื้อหา (นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาในเอกสารสาระการเรียนรู้)	บูรณาการได้	บูรณาการไม่ได้
4. การวางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว	✓	
5. การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้จากกรณีต่าง ๆ เช่น		
-การประหยัด อดออม	✓	
-การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	✓	
-การปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค		
6. หลักในการให้คำแนะนำสมาชิกในครอบครัวเห็นคุณค่าของ การนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน การดำเนินชีวิต	✓	

ข้อนี้เป็นการตรวจสอบว่าเนื้อหาใดบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ได้ และเหลือเนื้อหาใดบ้าง
ที่บูรณาการไม่ได้ เพื่อนำไปวางแผนการเรียนต่อไป

7. จัดลำดับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้

จากข้อ 6 จะทราบว่าเนื้อหาใดที่ถูกบูรณาการให้นำเนื้อหาที่บูรณาการได้มาจัดลำดับการ
เรียนรู้ พร้อมกำหนดสาระและรายวิชา ดังตัวอย่าง

การจัดลำดับการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จะประกอบอาชีพอะไรดี

ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1/2553

สาระการเรียนรู้	รายวิชา	เนื้อหา
ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ	ภาษาไทย ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	- พุคแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการประกอบอาชีพ - อ่าน เขียน เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน โดยมีการสะกดคำ ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
การประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้	ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ ทักษะการเรียนรู้(การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้)	ศึกษาอาชีพในชุมชน โดยใช้ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ ผู้รู้ แล้วจดบันทึกจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ได้กำหนดไว้
ทักษะการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ	ทักษะการเรียนรู้ (การจัดการความรู้) ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ และหลักการของการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ การนำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในชุมชนมาจัดทำสารสนเทศของตนเอง
ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ	คณิตศาสตร์ ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	วิเคราะห์เปรียบเทียบอาชีพแต่ละอาชีพในชุมชน จำนวนผู้ประกอบการต่าง ๆ เปรียบเทียบรายได้ เปรียบเทียบการลงทุน ราคาขายผลผลิต โดยใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ บวก ลบ คูณ หาร ร้อยละ ความน่าจะเป็น
ทักษะการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ความรู้พื้นฐาน	เศรษฐกิจพอเพียง ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ ภาษาไทย	- แนวคิด หลักการ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ จากการประกอบอาชีพ - วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - พุคอภิปรายความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ ความเป็นไปได้ในการเข้าสู่อาชีพ การพิจารณาเลือกอาชีพ
การประกอบอาชีพ	ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	- ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ตาม

สาระการเรียนรู้	รายวิชา	เนื้อหา
ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน	ทักษะการเรียนรู้ (คิดเป็น) ภาษาไทย	กระบวนการคิดเป็น โดยใช้ข้อมูล 3 ด้าน แล้ว สรุปเป็นบันทึก
ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ	ทักษะการเรียนรู้ (คิดเป็น) เศรษฐกิจพอเพียง ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพโดย กระบวนการคิดเป็น และสอดคล้องกับเศรษฐกิจ พอเพียง

หมายเหตุ หน่วยการเรียนรู้อื่น ๆ ก็ดำเนินการเช่นนี้

8. จัดตารางการเรียนรู้รายภาคเรียน

ให้ครูและผู้เรียนจัดตารางการเรียนรู้ให้ตลอดทั้งภาคเรียน โดยแยกเป็น 2 ตาราง ได้แก่

ตาราง A ให้จัดตารางการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ โดยนำเนื้อหาที่ลำดับไว้ในข้อ 7 มาจัด
ตารางการเรียนรู้พร้อมกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ ดังตัวอย่าง

ตาราง B ให้จัดตารางการเรียนรู้สำหรับเนื้อหาที่บูรณาการไม่ได้ โดยย้อนไปดูในข้อ 6 ว่ามี
เนื้อหาใดบ้างที่หลุดจากการบูรณาการ แล้วจัดตารางการเรียนรู้ พร้อมกำหนดรูปแบบการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม ตาราง A และ ตาราง B ครูจะต้องพิจารณาให้สัมพันธ์กันว่าจะเรียนเรื่องใด
ก่อน – หลัง โดยลำดับการเรียนรู้ตามสัปดาห์ อาจจะเริ่มจากตาราง B ก่อน ตาราง A ก็ได้ ถ้าจำเป็นต้อง
เรียนเนื้อหาจากตาราง B เพื่อให้เป็นพื้นฐานก่อนเรียนตาราง A เช่น ก่อนที่จะเรียน หน่วยการเรียนรู้
อาจจะต้องไปเรียนรายวิชาภาษาไทยก่อน เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ หรือ
เลือกเรียนตามสถานการณ์ความจำเป็นของผู้เรียน

จำนวนหน่วยการเรียนรู้ที่จะนำมาจัดตารางการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับแผนการเรียนรายภาคในภาค
เรียนนั้น ถ้าได้เรียนรู้หลาย ๆ หน่วยก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหานั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

ตาราง A จัดตารางการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้
ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1/2553

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	ลำดับ ที่	รายวิชา	รูปแบบการเรียนรู้	
				พบกลุ่ม	ตัวเอง
1	จะประกอบ อาชีพอะไรดี	2	ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ ภาษาไทย	- ความจำเป็นใน การประกอบอาชีพให้มี การแสดงความ คิดเห็นเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์ของผู้เรียน ชุมชน และ สังคม - ทำความเข้าใจ ขอบข่ายอาชีพใน ชุมชน ประเทศ และ โลก	- ให้ผู้เรียนอ่าน เอกสารขอบข่าย ของการ ประกอบอาชีพ ในประเทศ และ ในโลก - ผู้เรียนศึกษา อาชีพในชุมชน แล้วสรุปความรู้ จากเรื่องที่อ่าน สังเคราะห์
		4	ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ ทักษะการเรียนรู้ (การเรียนรู้ด้วยตนเอง แหล่งเรียนรู้) ภาษาไทย	- ผู้เรียนนำเสนอ ความรู้ที่ไปศึกษา แล้วแลกเปลี่ยน ความคิดเป็นซึ่งกัน และกัน - ครูและผู้เรียนทำ ความเข้าใจกับ วิธีการเรียนรู้ด้วย ตนเองกับการใช้ แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ในชุมชน - ร่วมกันคิดแบบ สำรวจอาชีพในชุมชน	ให้ผู้เรียนไป สำรวจอาชีพใน ชุมชนโดยใช้ ทักษะการเรียนรู้ ด้วยตนเอง เช่น การสัมภาษณ์ผู้รู้ แล้วจดบันทึกลง ในแบบสำรวจ จากแหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่ในชุมชน

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	สัปดาห์ ที่	รายวิชา	รูปแบบการเรียนรู้	
				พบกลุ่ม	ตัวเอง
		6	ภาษาไทย ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ คณิตศาสตร์	- ผู้เรียนนำเสนอผล จากการไปสำรวจ อาชีพแล้ว แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกัน - จัดกลุ่มอาชีพ เปรียบเทียบการ ลงทุน รายได้ กำไร ขาดทุน ของแต่ละ อาชีพ ความน่า จะเป็น - ทำความเข้าใจ เกี่ยวกับช่อง ทางการเข้าสู่อาชีพ	ให้ผู้เรียนไป ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดทำ สารสนเทศ
		8	ทักษะการเรียนรู้ (การ จัดการความรู้) ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ เศรษฐกิจพอเพียง	- ผู้เรียนนำเรื่อง ไปศึกษามานำเสนอ - ผู้เรียนช่วยกันนำ ข้อมูลอาชีพมา จัดทำสารสนเทศ ของตนเอง	ให้ผู้เรียนไป ศึกษาเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ พอเพียง
		9	เศรษฐกิจพอเพียง ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ ทักษะการเรียนรู้ (คิดเป็น)	- ผู้เรียนแลกเปลี่ยน ความรู้เกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง - วิเคราะห์อาชีพที่ สนใจแล้วเลือก อาชีพ 3 อาชีพ ที่มี ความเป็นไปได้ตาม	ให้ผู้เรียนไป ศึกษา กระบวนการคิด เป็น

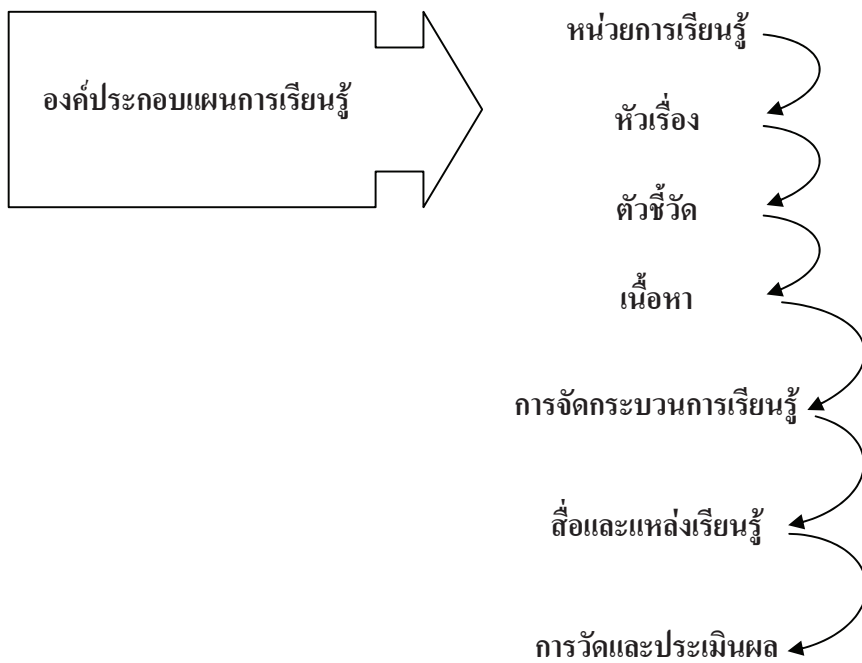
หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	สัปดาห์ ที่	รายวิชา	รูปแบบการเรียนรู้	
				พบกลุ่ม	ตัวเอง
				แนวทางของ ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	
		10	คิดเป็น ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	- ผู้เรียนนำเสนอ กระบวนการคิดเป็น และสามารถ แยกแยะข้อมูลแต่ ละด้านได้ - ผู้เรียนตัดสินใจ เลือกอาชีพได้ 1 อาชีพ โดยใช้ กระบวนการคิดเป็น พร้อมทั้งอธิบาย เหตุผลในการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ นั้น	มอบให้ผู้เรียน ไปทบทวน ผลงานจาก การศึกษาใน หน่วยการเรียนรู้
2	คุณธรรมนำ ชีวิต	11			

จัดตารางการเรียนรู้เช่นเดียวกับหน่วยที่ 1

ตาราง B จัดตารางการเรียนรู้สำหรับเนื้อหาที่ไม่สามารถบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ได้
ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1/2553

ลำดับที่	รายวิชา	เนื้อหา	รูปแบบการเรียนรู้		
			พบกลุ่ม	ตนเอง	สอนเสริม
1	ภาษาไทย	การฟัง การดู การพูด การสะกดคำ พยางค์ ประโยค การอ่าน เขียน การใช้เครื่องหมายวรรค ตอน และมารยาทที่ เกี่ยวข้องกับ วรรณคดี วรรณกรรม หลักการใช้ ภาษา			✓
3	ทักษะการเรียนรู้ - การเรียนรู้ด้วย ตนเอง - แหล่งเรียนรู้	ทักษะพื้นฐานทาง การศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาและ เทคนิคในการเรียนรู้ด้วย ตนเอง ปัจจัยที่ทำให้การ เรียนรู้ด้วยตนเองประสบ ผลสำเร็จ ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ ประเภทต่าง ๆ	✓		
5	คณิตศาสตร์	เศษส่วน ทศนิยม ร้อยละ การวัด เรขาคณิต สถิติ			✓
7	ทักษะการเรียนรู้ - การจัดการ ความรู้	หลักการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อ ปฏิบัติการ การพัฒนา ขอบข่ายความรู้	✓		

บทที่ 4 แผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ เป็นการดำเนินงานต่อจากการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ได้จัดทำไว้ในบทที่ 3 ให้นำมากำหนดแผนการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบของแผนการเรียนรู้ได้แก่ รายวิชา/หัวเรื่อง ตัวชี้วัด เนื้อหา การจัดกระบวนการเรียนรู้ (เน้นรูปแบบ ONIE MODEL) สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ซึ่งแต่ละหัวข้อต้องมีความเชื่อมโยงกัน โดยนำตารางการเรียนรู้ในบทที่ 3 มาจัดทำแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้

ระดับ.....ภาคเรียนที่..... กลุ่ม.....

ชื่อหน่วยการเรียนรู้..... เรื่อง..... สัปดาห์ที่.....

รายวิชา/หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	การจัด กระบวนการเรียนรู้	สื่อและแหล่ง เรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล

ขั้นตอนการกำหนดแผนการเรียนรู้

ให้ระบุระดับ ภาคเรียนที่ กลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สัปดาห์ที่ และจัดแผนการเรียนรู้ลงในตารางด้านบน ดังนี้

1. การกำหนดรายวิชา/หัวเรื่อง ตัวชี้วัด และเนื้อหา

รายวิชา/หัวเรื่อง ตัวชี้วัดและเนื้อหาให้นำมาจากรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาที่ได้กำหนดไว้

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นคน “คิดเป็น” โดยเน้นพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ และสร้างองค์ความรู้สำหรับตนเอง และชุมชน สังคม จึงกำหนดรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ กสน. หรือ ONIE MODEL ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามปรัชญา “คิดเป็น” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจกับครู กรรมการสถานศึกษา ตัวแทนนักศึกษา โดยการอบรมบุคลากรดังกล่าวให้เป็นแกนนำก่อน เพื่อจัดทำ

แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สถานศึกษาจะไปทำกับผู้เรียน แทนนำเหล่านั้นจะสามารถเป็นวิทยากรช่วยเหลือครูในแต่ละกลุ่มได้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถทำแผนได้อย่างรวดเร็ว โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นกำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ (O: Orientation)
2. ขั้นแสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ (N: New ways of learning)
3. ขั้นปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ (I: Implementation)
4. ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ (E: Evaluation)

ขั้นที่ 1 กำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ (O: Orientation)

เป็นการเรียนรู้จากสภาพ ปัญหา หรือความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม โดยให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะได้มาจากสถานการณ์ในขณะนั้น หรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือเป็นประเด็นที่กำลังขัดแย้ง และกำลังอยู่ในความสนใจของชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่คิดจะหาทางออกของปัญหา หรือความต้องการนั้น ๆ

2. ทำความเข้าใจกับสภาพ ปัญหา ความต้องการในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยดึงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนความคิดและอภิปราย โดยให้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่

3. วางแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดสามารถเห็นแนวทางในการค้นพบความรู้หรือคำตอบได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ (N: New ways of learning)

การแสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ โดยศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และรวบรวมข้อมูลของตนเอง ข้อมูลของชุมชน สังคม และข้อมูลทางวิชาการ จากสื่อและแหล่งความรู้ที่หลากหลายมีการระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นความรู้

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. ผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ กระบวนการกลุ่ม ศึกษาจากผู้รู้/ภูมิปัญญา และวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม

2. ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความรู้เบื้องต้น โดยใช้คำถามปลายเปิดในการชวนคิด ชวนคุย เป็นเครื่องมือ ด้วยกระบวนการการระดมสมอง สะท้อนความคิดและอภิปราย ซึ่งจะได้ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้ปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้

3. ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อประเมินความเป็นไปได้โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การทดลอง การทดสอบ การตรวจสอบกับผู้รู้

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ (I: Implementation)

นำความรู้ที่ได้ ไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เหมาะสมกับวัฒนธรรมและสังคม
ขั้นตอนการเรียนรู้

1. ผู้เรียนนำความรู้ไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตโดยสังเกตปรากฏการณ์ จดบันทึกผลการทำงานนำไปใช้
2. ปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่อง สรุป จัดทำรายงานและรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการเรียนรู้ (E: Evaluation)

ประเมิน ทบทวน แก้ไขข้อบกพร่อง ผลจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แล้วสรุปเป็นความรู้ใหม่พร้อมทั้งเผยแพร่ผลงาน

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. ครู และผู้เรียนนำแฟ้มสะสมงาน และผลงานที่ได้จากการปฏิบัติมา สรุปเป็นองค์ความรู้ ใช้เป็นสารสนเทศ เพื่อนำเสนอต่อสาธารณชน โดยประเมินคุณภาพการเรียนรู้ ได้แก่ ประเมินผลการเรียนรู้ กระบวนการปฏิบัติงาน แหล่งเรียนรู้ และสารสนเทศที่นำมาใช้
2. ครู และผู้เรียนร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการเรียนรู้
3. ครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมิน พัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการเรียนรู้ ทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น เป็นวงจรของกระบวนการเรียนรู้ ตามปรัชญาคิดเป็น ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำหลักการ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน ใช้เป็นหลักในการจัดแผนการเรียนรู้โดยปรับใช้ขั้นตอนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามสภาพของรายวิชา หรือเงื่อนไขอื่น ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน

3. สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้จะช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การที่จะใช้สื่อใดนั้นขึ้นอยู่กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่ามีสื่ออะไรบ้างที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการเรียนรู้ เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา ใบงาน ใบความรู้ แบบทดสอบ สื่อสิ่งของ สื่อบุคคล สื่อสถานที่ เป็นต้น

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ เน้นการวัดและประเมินจากสภาพจริง เช่น การสังเกต การฝึกปฏิบัติ การพิจารณาจากผลงาน ทั้งนี้ ต้องให้บรรดาศิษย์วัดที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา (ศึกษาวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริงในภาคผนวก)

ตัวอย่าง แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระดับประถมศึกษา
ภาคเรียนที่ 1 /2553 สัปดาห์ที่ 10

รายวิชา/หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
- การคิดเป็น - ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ	ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ เหมาะสมกับตนเอง โดยใช้กระบวนการคิดเป็น	1. กระบวนการคิดเป็น 2. การตัดสินใจเลือกอาชีพ 3. ข้อมูล 3 ด้านของอาชีพ คือ ข้อมูลตนเอง วิชาการ สังคม และสิ่งแวดล้อม 4. การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง โดยใช้กระบวนการคิดเป็น	1. กำหนดสภาพ ปัญหาความต้องการในการเรียนรู้ 1.1 กำหนดวิธีการ “คิดเป็น” มาใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยทำความเข้าใจกับปรัชญา “คิดเป็น” 1.2 ครูและผู้เรียนร่วมกันสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยใช้กระบวนการคิดเป็น 1.3 วางแผนการเรียนรู้ 2. จัดหาแหล่งข้อมูลและจัดการเรียนรู้ 2.1 ศึกษาและจัดเก็บ	ใบความรู้เกี่ยวกับปรัชญา “คิดเป็น” ใบความรู้ เกี่ยวกับความสำคัญของการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ตรวจสอบความเข้าใจจากการซักถาม

รายวิชา/หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			<p>ข้อมูล 3 ด้าน เพื่อประกอบการศึกษา ตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2.2 วิเคราะห์ข้อมูลให้เป็น 3 กลุ่ม คือ ข้อมูลตนเอง ข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวกับอาชีพ และข้อมูลสังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการประกอบอาชีพ</p> <p>2.3 ใช้กระบวนการคิด เป็นมาตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2.4 ครู และผู้เรียนร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้คำถามปลายเปิดในการชวนคิด ขวนคุย แล้วเป็นเหตุผลของตนเองในการตัดสินใจ</p>	<p>แบบฟอร์มการบันทึกข้อมูล 3 ด้าน</p> <p>- ผู้รู้</p> <p>- แบบบันทึกผลการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	<p>ผลจากการบันทึกข้อมูล 3 ด้าน</p> <p>ผลการใช้กระบวนการคิด เป็นมาใช้ในการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>พิจารณาความสมเหตุสมผลของผู้เรียนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>

รายวิชา/หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			<p>เลือกอาชีพ</p> <p>2.5 ผู้เรียนนำผลการตัดสินใจเลือกอาชีพไปให้ผู้รู้พิจารณาความเป็นไปได้</p> <p>3. ขั้นปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้</p> <p>3.1 ผู้เรียนลองนำวิธีการนี้ไปใช้กับเรื่องอื่น ๆ อีก เพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น</p> <p>3.2 ปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่อง จดบันทึกปรากฏการณ์ สรุปจัดทำรายงาน และรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน</p> <p>4. ขั้นประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>4.1 ครู และผู้เรียนนำแฟ้มสะสมงาน และผลงานที่ได้จากการปฏิบัติมาใช้เป็น</p>	<p>- ผลการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>- ผู้รู้</p> <p>แบบรายงานในลักษณะแฟ้มสะสมงาน</p> <p>แฟ้มสะสมงาน</p>	<p>พิจารณาจากผลการสุบรายงาน</p> <p>พิจารณาจากแฟ้มสะสมงาน</p>

รายวิชา/หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			สารสนเทศในการประเมิน คุณภาพการเรียนรู้ 4.2 ครู ผู้เรียน และ ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างเกณฑ์ การประเมิน คุณภาพการ เรียนรู้ 4.3 ผู้เรียนครู และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันนำเสนอผลงานต่อ วิทยาลัย 4.4 ครู ตัดสินผลการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์การประเมิน	สังเกตผลการจาก นำเสนอต่อ สาธารณสุข

หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ และแหล่งการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
<p>ให้จัดทำแผนการเรียนรู้ ตามตารางการเรียนรู้ที่กำหนด</p>					

บทที่ 5

การประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ตรงความต้องการ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีลักษณะการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินทิศทางการจัดการศึกษาของหลักสูตรสถานศึกษา ให้ตรงกับนโยบายพัฒนากำลังคนของจังหวัด อำเภอ และสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมของพื้นที่ ดำเนินการจัดการศึกษา เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร ทุกช่วงแผนการพัฒนาของจังหวัด อำเภอ

2. การประเมินพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน แผนพัฒนาอาชีพของผู้เรียน สถานะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน เป็นการดำเนินการที่เป็นเรื่องเดียวกัน ระหว่างการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ กับการประเมินเพื่อตัดสินใจในการพัฒนารายละเอียดหน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้

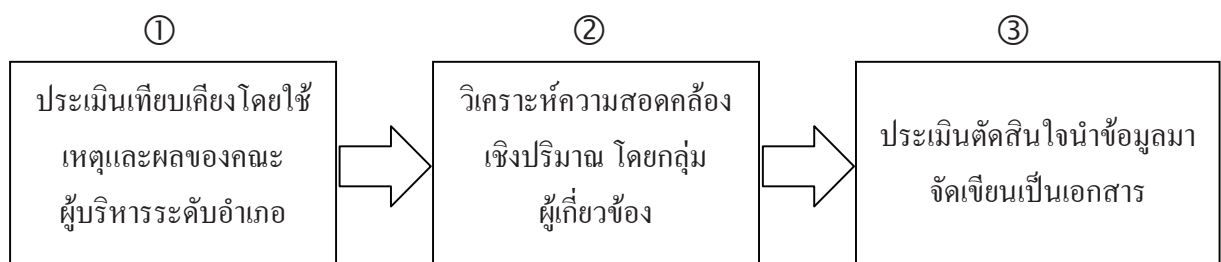
การประเมินทิศทางการจัดการศึกษา

1. จุดประสงค์การประเมิน

เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง ทิศทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการ จุดหมาย และความ ต้องการของผู้เรียน กับแผนพัฒนาในช่วงแผนต่อไปของจังหวัด อำเภอ

2. วิธีการประเมิน

การประเมินทิศทางการจัดการศึกษา เพื่อสรุปทิศทางการจัดการศึกษาที่ยังคงใช้ได้ ที่ควรตัดทิ้ง และที่ควรเพิ่มเติม โดยมีขั้นตอน และวิธีการประเมิน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการประเมินเทียบเคียงโดยใช้เหตุและผลของคณะผู้บริหาร หน่วยงานพัฒนา ระดับอำเภอ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาทิศทางการจัดการศึกษาที่ควรคงอยู่ ที่ควรตัดทิ้ง และ นำเสนอเพิ่มเติมโดยดำเนินการดังนี้

2.1.1 สถานศึกษาจัดเตรียมเอกสารเพื่อการเทียบเคียงระหว่าง ทิศทางการจัดการศึกษา กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมในช่วงแผนพัฒนาต่อไป ดังนี้

1. ทิศทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการจัดการศึกษา กับความต้องการพัฒนาตาม แผนพัฒนาจังหวัดอำเภอ และสภาพความต้องการหลักของกลุ่มเป้าหมายพัฒนากำลังคนของ แผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ

2. หลักการ จุดหมายของหลักสูตร กับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.1.2 จัดตั้งคณะกรรมการประเมิน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร หน่วยงานพัฒนาด้านการปกครอง เกษตร สาธารณสุข พัฒนาชุมชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 ดำเนินการประเมินเพื่อพัฒนาทิศทางการจัดการศึกษา ด้วยการประชุมปฏิบัติการ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจง เหตุผล ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สัมพันธ์กับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ เพื่อใช้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์เป็นเครื่องมือดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้กับจังหวัด อำเภอ

2. ชี้แจงคณะกรรมการประเมินให้เห็นความสำคัญของการประเมินทิศทางการจัดการศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เทียบเคียงทิศทางการจัดการศึกษากับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ และวิเคราะห์ว่าสาระในแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ มีส่วนใดบ้างที่ควรนำมากำหนดไว้ในทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. ดำเนินการประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการจัดการศึกษาในแต่ละประเด็น

4. จัดให้มีคณะผู้รับผิดชอบสรุปประเด็น และนำเสนอข้อสรุปให้คณะทำงาน รับทราบ

2.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงปริมาณ ดังนี้

2.2.1 นำข้อสรุปที่ได้จากคณะกรรมการประเมิน มาจัดทำแบบสอบถามหาความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชนด้วยการวัดความคิดเห็น IOC –Model และทำคำถามปลายเปิด ถามผู้ให้ข้อมูลว่าทิศทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดหมาย และกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาภาคประชาชนควรเป็นอย่างไร

2.2.2 กำหนดผู้ให้ข้อมูล ซึ่งควรเป็นผู้นำ แกนนำ จากกลุ่มอาชีพ กลุ่ม NGO กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มสมาชิกองค์กรการบริหารตำบล กลุ่มละ 5 คน ตอบแบบสอบถาม

2.2.3 แยกวิเคราะห์แต่ละกลุ่มให้มีการวัด ดังนี้

1. เห็นด้วย = 1 คะแนน
2. เฉย ๆ = 0 คะแนน
3. ไม่เห็นด้วย = -1 คะแนน

2.2.4 ประเมินตัดสินจากค่าคะแนนเฉลี่ย ของแต่ละกลุ่ม โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

1. คะแนน 0.5 ขึ้นไป ถือว่าประเด็นนี้มีความตรงต่อความต้องการพัฒนาของชุมชน
2. คะแนนต่ำกว่า 0.5 ถือว่าประเด็นดังกล่าวไม่ตรง ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของชุมชน

2.2.5 นำข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์จัดประเด็นเข้าเป็นกลุ่ม และนำประเด็นที่มีฐานนิยมสูง (Mode) ของแต่ละกลุ่มออกมาใช้เป็นข้อเสนอแนะ

2.3 ขั้นตอนการประเมินตัดสินใจนำข้อมูลมาจัดเขียนเอกสาร ทิศทางการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ ด้วยการนำผลการวิเคราะห์ เทียบเคียงของคณะทำงาน และจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณของผู้นำกลุ่มต่าง ๆ และข้อเสนอมาจัดเรียบเรียงเป็นเอกสาร เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบทิศทางการจัดการศึกษา และสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินการจัดการศึกษา

การประเมินพัฒนาหน่วยการเรียนรู้

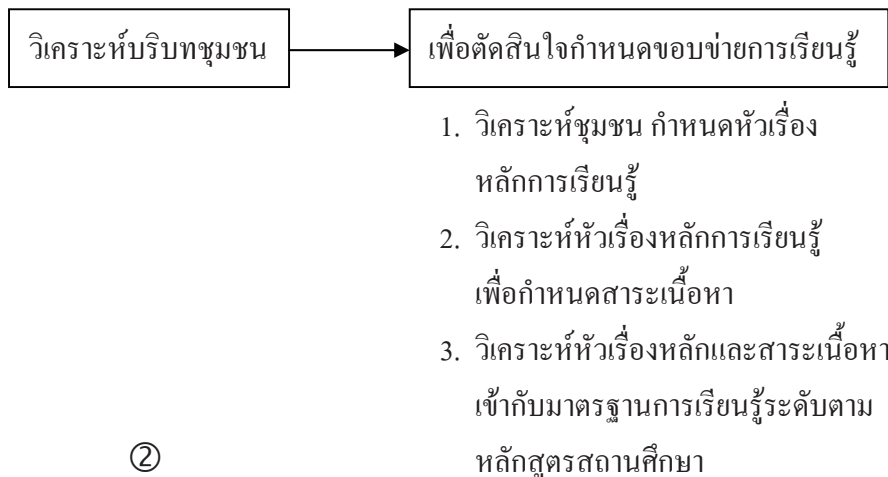
1. จุดประสงค์การประเมิน

- 1.1 เพื่อจัดการให้มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้
- 1.2 เพื่อให้การจัดการหน่วยการเรียนรู้ตอบสนองทันกับปัญหาความต้องการปัจจุบันของระบบเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

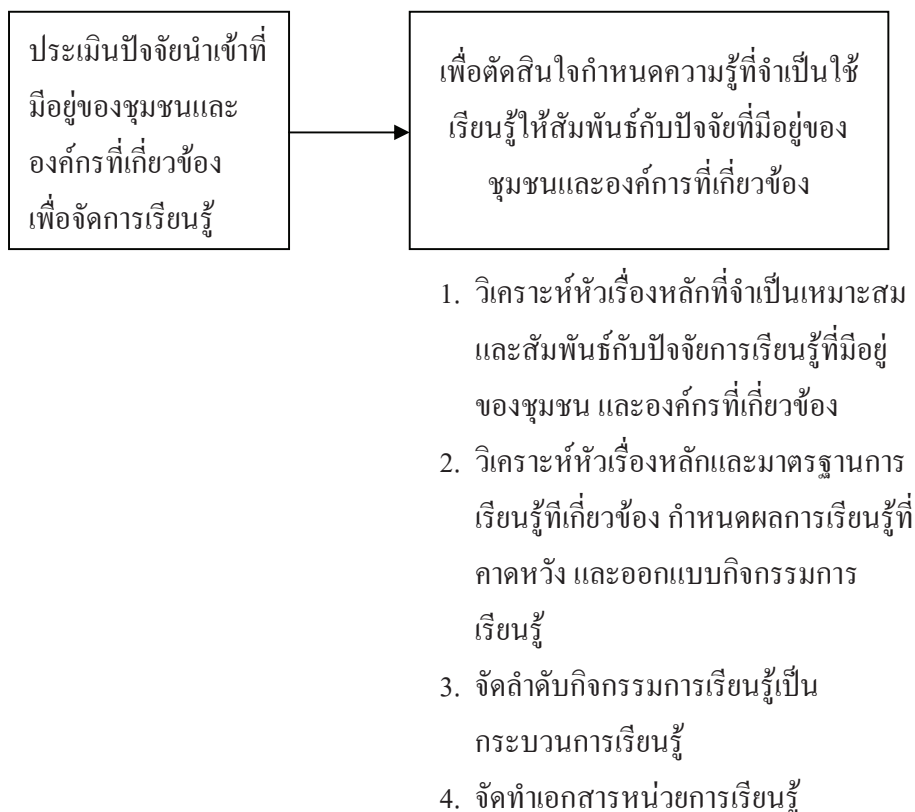
2. วิธีประเมินและตัดสินใจ

การประเมินและตัดสินใจ เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ให้ทัน และตรงกับสภาพปัญหาความจำเป็นปัจจุบันของชุมชน มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

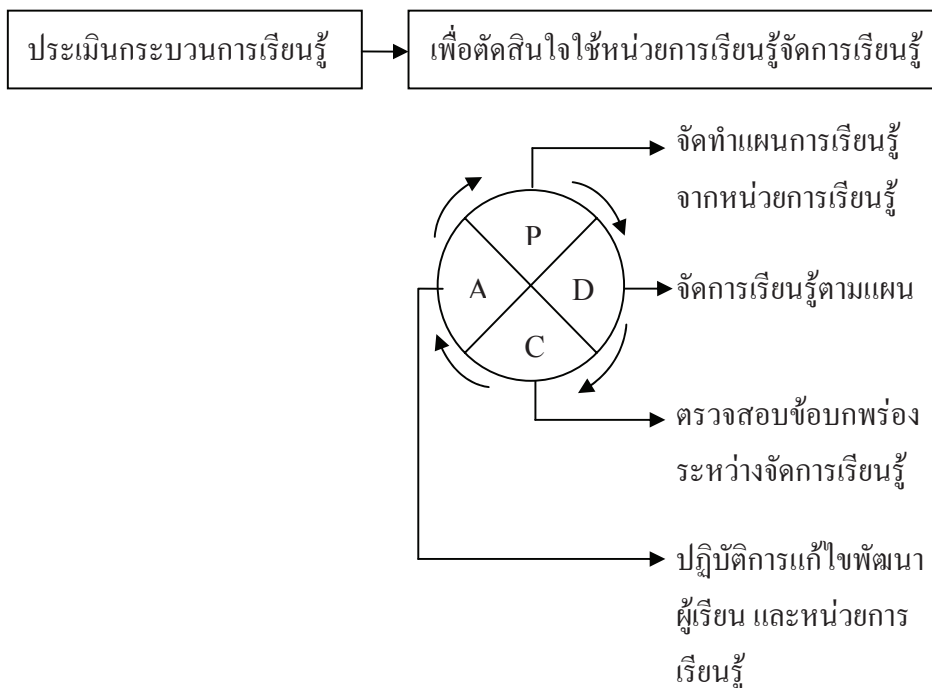
①

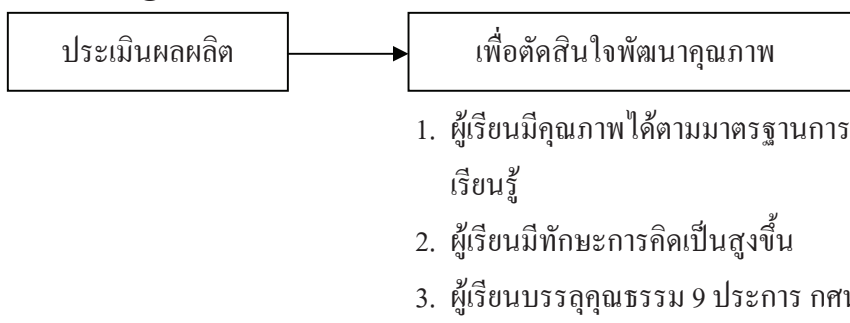
②

③

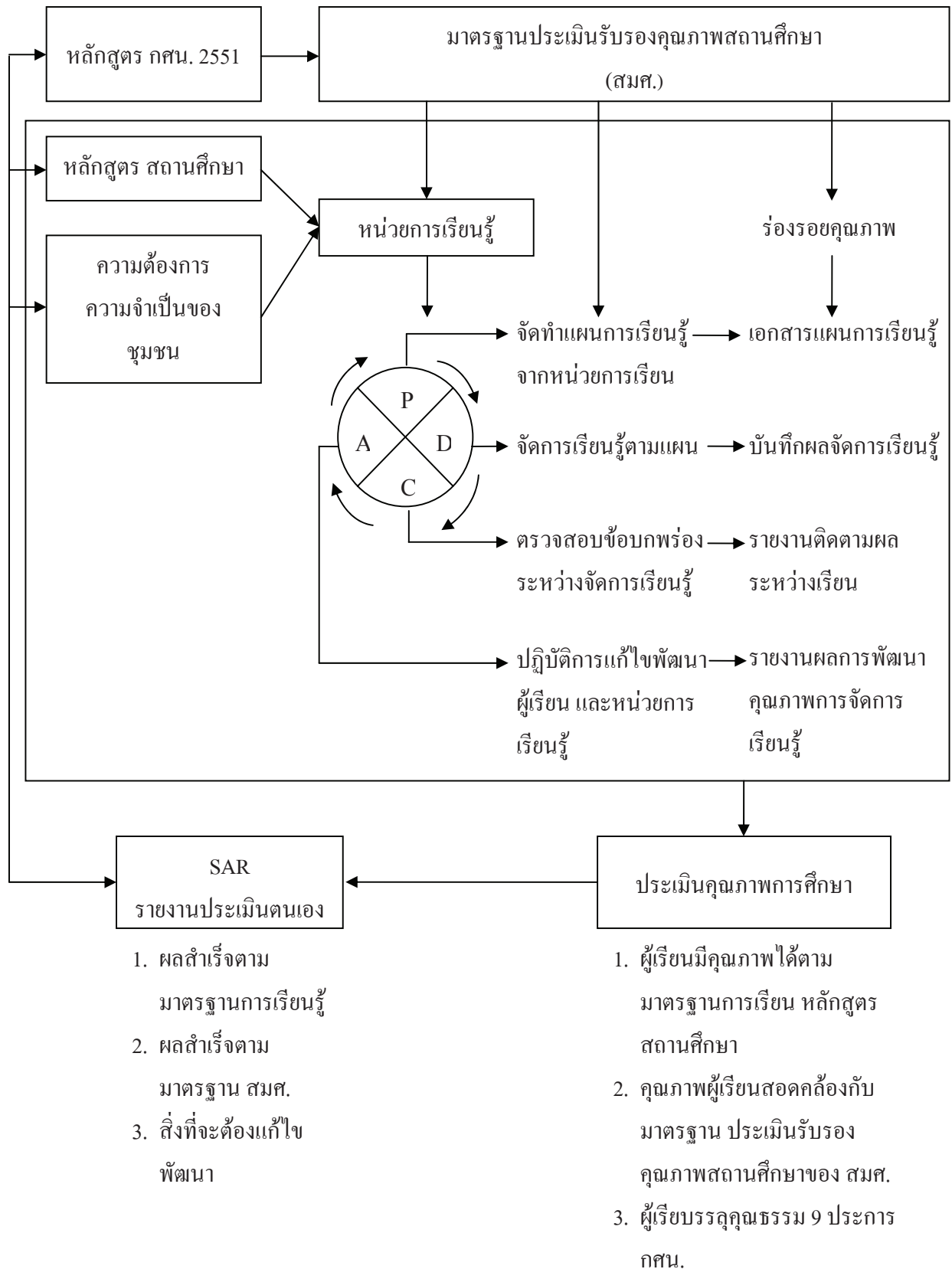

④

การประเมินทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าวเป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศใช้ดำเนินการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ตรงกับความจำเป็นของผู้เรียน ชุมชน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว

จากการประเมินพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องประเมินคุณภาพการศึกษาของตนเอง เพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) จัดระบบเอกสารการดำเนินงานสำหรับใช้ศึกษาพัฒนาต่อเนื่อง และเป็นร่องรอย คุณภาพ พร้อมเข้าสู่การประเมินรับรองคุณภาพของสถานศึกษาจาก สมศ.

จากแผนภูมิข้างต้นดังกล่าวจะมองเห็นรายละเอียดของขั้นตอนการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามหน่วยการเรียนรู้ ที่ประเมินพัฒนาขึ้นมาจึงมีสาระการประเมินในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย

1. การประเมินคุณภาพแผนการเรียนรู้
2. ประเมินที่เกิดตามแผนการเรียนรู้ จากบันทึกผลจากการจัดการเรียนรู้
3. ประเมินความรุนแรงของข้อบกพร่องจากรายงาน ติดตามผลระหว่างเรียน
4. ประเมินผลการแก้ไขข้อบกพร่อง จากรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้
5. ประเมินคุณภาพการศึกษาจากการจัดการเรียนรู้ตามรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่บ่งชี้คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรสถานศึกษา คุณภาพตามมาตรฐานรับรองคุณภาพของ สมศ. ที่บ่งชี้ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ผลสำเร็จตามมาตรฐาน สมศ. และสิ่งที่ควรจะแก้ไขพัฒนา

สรุป

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการดำเนินการที่นำกระบวนการประเมินมาผูกติดกับการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้หลักสูตรได้ปรับเปลี่ยนพัฒนาตรงปัญหาความจำเป็นทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วใช้ดำเนินการจัดการศึกษา และประเมินผลให้ได้สารสนเทศให้ออกมาใช้ศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องอย่างไม่หยุดยั้ง

บทที่ 6

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือก

จากโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายวิชาที่ให้เลือกรเรียน จำนวน 12, 16 และ 32 หน่วยกิต ตามลำดับในส่วนรายวิชาที่ให้เลือกนั้น ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความต้องการ หรือตามปัญหาของสังคม หรือของผู้เรียนในขณะนั้น โดยรายวิชาเลือกเหล่านี้ อาจจะได้มาจากที่สำนักงาน กศน. หรือที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการกำหนดเป็นคำอธิบายรายวิชา

ความหมายของคำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชา หมายถึง ข้อมูลรายละเอียดของแต่ละรายวิชา ประกอบด้วย รหัสรายวิชา ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต ระดับการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางที่ครูใช้ในการวางแผน และออกแบบการเรียนรู้

หลักการจัดทำคำอธิบายรายวิชา

1. เป็นรายวิชาที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ชั้น ๆ มีเนื้อหาจบในตัวเอง และมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม
2. เขียนให้กระชับระบุว่าต้องศึกษาเรื่องอะไร หรือต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ได้อะไร เมื่อเรียนจบรายวิชานี้แล้ว มีขั้นตอนการวัดและประเมินผลอย่างไรโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง
3. ในการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลทางด้านความต้องการ ความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน
4. การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อความสมบูรณ์ให้ได้วิชาความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม จึงมีการจัดลำดับเนื้อหาเหล่านั้นว่า เนื้อหาสาระใดควรเป็นพื้นฐานของเนื้อหาใดบ้าง ควรให้เรียนอะไรก่อน อะไรหลัง ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ในการเขียนคำอธิบายรายวิชาให้เขียนเป็นวลีและกระชับ

5. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของหลักสูตรว่าเมื่อ ได้นำหลักสูตรไป ใช้แล้วนั้น ผู้ที่จบหลักสูตรนั้น ๆ ไปแล้ว มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถที่หลักสูตรกำหนดไว้ หรือไม่

ขั้นตอนการจัดทำคำอธิบายรายวิชา

1. ครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาจัดทำหลักสูตร รายวิชาเลือก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม
2. การจัดทำคำอธิบายรายวิชา จะต้องมีการเกี่ยวข้องมาร่วมกันจัดทำ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
3. รูปแบบการเขียนคำอธิบายรายวิชา ใช้แบบฟอร์มที่ปรากฏอยู่ข้างล่าง

รูปแบบการกำหนดคำอธิบายรายวิชา

รหัสรายวิชา.....ชื่อรายวิชา..... จำนวน.....หน่วยกิต
ระดับ.....

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ.....

ศึกษาและฝึกทักษะ

.....
.....

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

.....
.....

การวัดและประเมินผล

.....
.....

การเขียนคำอธิบายรายวิชาตามแบบที่กำหนด ดังนี้

3.1 กำหนดรหัสและชื่อรายวิชา โดยครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาเนื้อหาที่จะมาทำหลักสูตรรายวิชาเลือก แล้วกำหนดรหัสรายวิชาและชื่อรายวิชาให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะนำมาจัดทำเป็นหลักสูตร

3.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เมื่อได้ชื่อรายวิชาแล้ว ให้เปิดเอกสารสาระการเรียนรู้ว่าชื่อรายวิชาตามข้อ 3.1 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ใด เช่น การทำนาเกษตรอินทรีย์ อยู่ในสาระการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ มาตรฐานที่ 3.2 และ 3.3

3.3 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ระดับ พิจารณาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในข้อ 3.2 ว่ารายละเอียดเนื้อหาในรายวิชาเลือกสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับใด ดูได้จากเอกสารสาระการเรียนรู้ เช่น การทำนาเกษตรอินทรีย์ ระดับประถมศึกษา จากสาระการประกอบอาชีพ มาตรฐานที่ 3.2 และ 3.3 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ระดับใดแก่

1. มีความรู้ความเข้าใจทักษะในอาชีพที่ตัดสินใจเลือกบนพื้นฐานความรู้ กระบวนการผลิต กระบวนการตลาดที่ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เหมาะสม
2. มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดทำแผนงาน และโครงการธุรกิจเข้าสู่ตลาดการแข่งขันตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการมีอยู่มีกิน

3.4 การศึกษาและฝึกทักษะ ในหัวข้อนี้ให้ใส่เนื้อหา ว่ามีเนื้อหาใดบ้างที่ต้องเรียนรู้ และเรื่องใดบ้างที่ต้องนำไปปฏิบัติ หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ก็ให้กำหนดไว้โดยให้เขียนเป็นคำอธิบายดังตัวอย่าง เช่น

งานเกษตร เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และการประมงตามกระบวนการผลิต และการจัดการผลผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การสร้างงานอาชีพ

3.5 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากเนื้อหาที่เป็นความรู้อาทิทักษะ เพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น

เน้นการสำรวจอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลก เพื่อพิจารณาสิ่งที่จะต้องพัฒนาแล้วนำมาวิเคราะห์ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สรุปเป็นองค์ความรู้ในสิ่งที่จะต้องพัฒนา

ดังนั้น ชิ้นงานที่เกิดจากการจัดประสบการณ์นำมาใช้เป็นคะแนนเก็บระหว่างภาคได้ เช่น ผลการสำรวจ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์

3.6 การวัดและประเมินผล สามารถวัดและประเมินผลจากการจัดประสบการณ์ได้ เช่น รายงาน แบบบันทึก ผลการสังเกต

3.7 จำนวนหน่วยกิต เป็นเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ว่าใช้เวลากี่ชั่วโมง และให้เทียบค่า 40 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

ขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา

รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา เป็นการนำคำอธิบายรายวิชามาเขียนรายละเอียด เพื่อให้ครูนำไปจัดแผนการเรียนรู้ หรือใช้ในการเทียบโอนผลการเรียน หรือไปจัดหาสื่อ โดยใช้รูปแบบตามแบบฟอร์มข้างล่าง

รูปแบบการกำหนดรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา

รหัสรายวิชา.....ชื่อรายวิชา..... จำนวน..... หน่วยกิต
ระดับ.....

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ.....

ที่	หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง

ขั้นตอนการกำหนดรายละเอียดคำอธิบายรายวิชา มีดังนี้

1. ให้นำรหัสรายวิชาและชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต ระดับการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ระดับ จากคำอธิบายรายวิชามาใส่ให้เหมือนกัน

2. หัวเรื่อง หมายถึง เนื้อหาจากขั้นตอน “การศึกษาและฝึกทักษะ” ในคำอธิบายรายวิชา มาพิจารณาว่ามีหัวเรื่องอะไรบ้าง มาบรรจุลงในตารางตามลำดับการเรียนรู้

3. ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของ สถานภาพที่ต้องการศึกษา ณ จุดเวลา หรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวชี้วัด แสดง/ระบุ บ่งบอกถึงสภาพที่ ต้องการศึกษากว้าง ๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอ ที่จะใช้ในการประเมินสภาพที่ต้องการ ศึกษาได้ หรือใช้ในการเปรียบเทียบ ระหว่างจุดเวลาที่ต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลง เป็น การกำหนดตัวชี้วัดจากหัวเรื่อง ดังตัวอย่าง

หัวเรื่อง การจัดการการผลิต

ตัวชี้วัด 1. จัดการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ

2. อธิบายวิธีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการผลิต บริการ
3. อธิบายขั้นตอนการลดต้นทุนการผลิต บริการ
4. จัดทำแผนการผลิต บริการ

4. เนื้อหา ให้เป็นการกำหนดเนื้อหาย่อย ๆ ตามตัวชี้วัด ดังตัวอย่าง

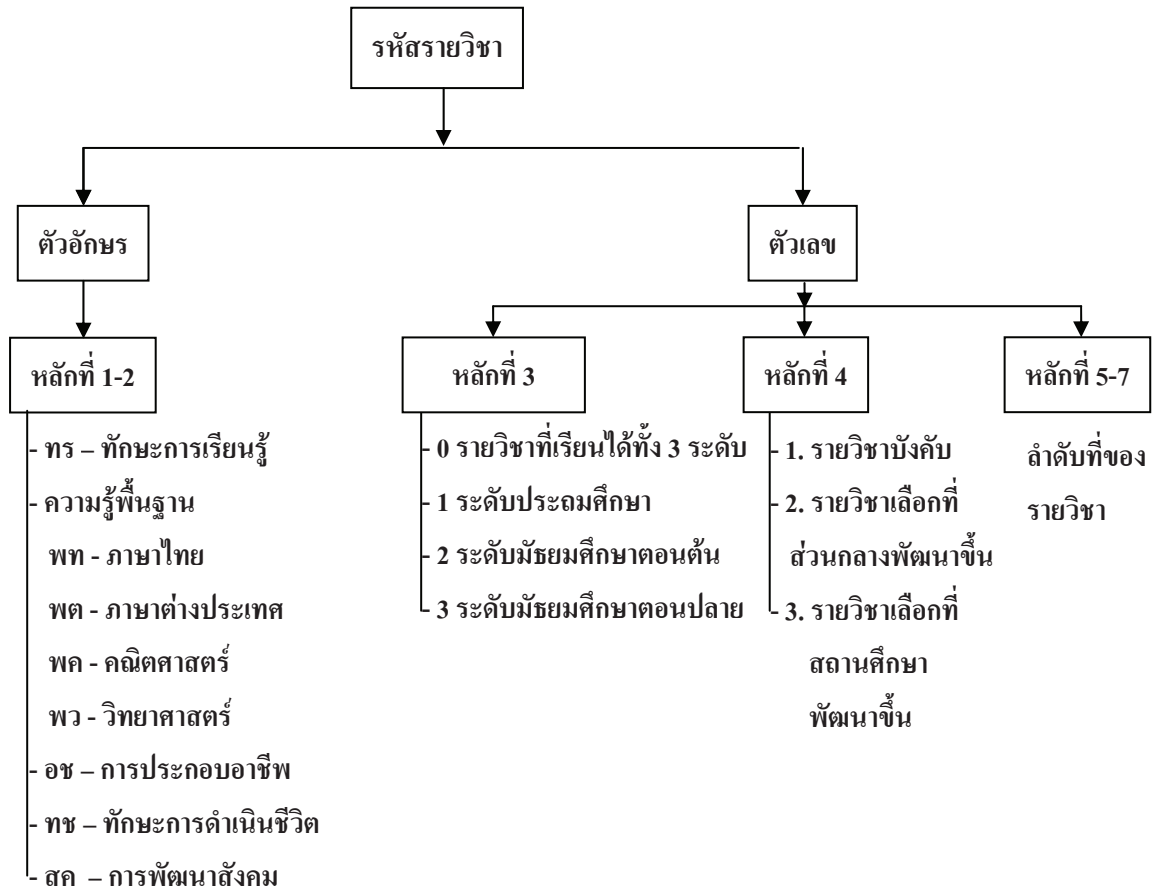
1. การจัดการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ
2. การใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการผลิต บริการ
3. การลดต้นทุนการผลิต บริการ
4. การจัดทำแผนการผลิต บริการ

5. จำนวนชั่วโมง หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่บรรจุ ตัวชี้วัดที่กำหนดในแต่ละหัวเรื่อง จำนวนชั่วโมงนี้เป็นการกำหนดสำหรับผู้เรียนทั่วไป เพื่อให้ครูใช้ในการ จัดการเรียนรู้อย่างคร่าว ๆ แต่เมื่อจัดการเรียนรู้จริง จำนวนชั่วโมงที่กำหนดในแต่ละหัวเรื่องอาจ เปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

ภาคผนวก

การกำหนดรหัสรายวิชา

การกำหนดรหัสรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษา
 พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดเป็นตัวอักษร 2 หลัก และตัวเลข 5 หลัก ดังนี้ คือ

การกำหนดรหัสรายวิชาบังคับกำหนดให้มี 7 หลัก ดังนี้คือ

หลักที่ 1 และ 2 เป็นตัวอักษร แทน 5 สารระดังผังข้างบน

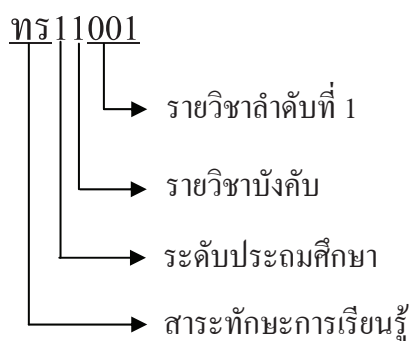
หลักที่ 3 หมายถึง ระดับการศึกษา ตัวเลข 1 , 2 และ 3 แทนระดับประถมศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ สำหรับเลข 0 หมายถึง รายวิชา ที่เรียนได้
ทั้ง 3 ระดับ

หลักที่ 4 หมายถึง ประเภทของรายวิชา ตัวเลข 1 หมายถึง รายวิชาบังคับ และตัวเลข 2
หมายถึงรายวิชาเลือกที่ส่วนกลางพัฒนาขึ้น สำหรับ เลข 3 ให้เป็นประเภทของรายวิชาที่สถานศึกษา
พัฒนาขึ้นเอง

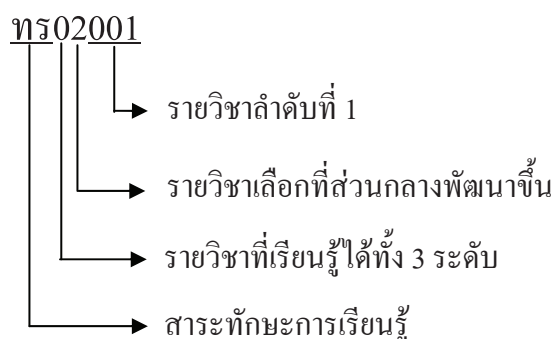
หลักที่ 5-7 หมายถึง ลำดับที่ของรายวิชาตามสาระต่าง ๆ

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 รายวิชา “ทักษะการเรียนรู้” เป็นรายวิชาบังคับในสาระทักษะการเรียนรู้ ระดับ
ประถมศึกษา

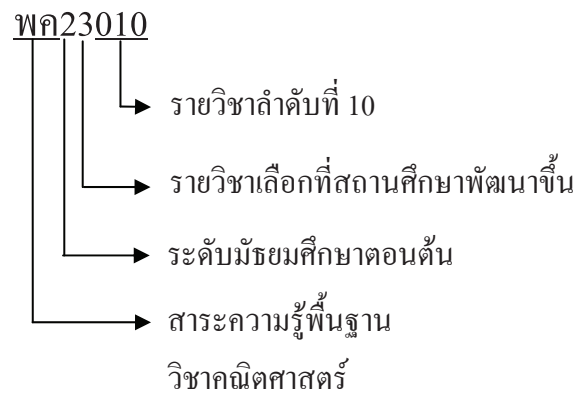

ตัวอย่างที่ 2 รายวิชา “วิจัยในชุมชน” เป็นรายวิชาเลือกในสาระทักษะการเรียนรู้ สามารถ
เรียนได้ทั้ง 3 ระดับ

ตัวอย่างที่ 3 รายวิชา “การคิดดอกเบี้ย” เป็นรายวิชาเลือกที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้น ในสาระ
ความรู้พื้นฐาน วิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลที่มีผลต่อการจบหลักสูตร ดังนี้ คือ

1. การวัดและประเมินการเรียนรู้รายวิชา
2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. การประเมินคุณธรรม
4. การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

สถานศึกษาสามารถศึกษารายละเอียดได้ในเอกสาร “คู่มือดำเนินงาน” สำหรับบทนี้จะเน้นขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเหมาะสมต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรนี้

การวัดและประเมินผลการเรียน จะทำให้ทราบว่าเมื่อจัดกระบวนการเรียนรู้แล้วผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้เพียงใดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติการทดลอง การทำโครงการ โดยมีผลงานที่บ่งบอกถึงความสำเร็จ เช่น รายงาน บันทึก ผลการทดลอง กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำหรือผลงานเหล่านี้ต้องใช้วิธีการประเมินที่มีความเหมาะสมและแตกต่างกันเพื่อช่วยให้สามารถประเมินความรู้ ความสามารถ และความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของผู้เรียนได้ ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน หลากหลายวิธีในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ดังนั้น การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงจึงมีความสำคัญดังนี้ คือ

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนเพื่อนำมาพิจารณาภายในส่วนที่ควรส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไข ปรับปรุง ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล
2. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานทั้งของตนเองและของเพื่อนร่วมเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง
3. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินสะท้อนให้เห็นถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูว่าสามารถตอบสนองความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่
4. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

ความหมายของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

ความหมายของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง เป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีประโยชน์อย่างแท้จริงต่อผู้เรียน โดยใช้ทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการปฏิบัติงาน การประเมินมิได้มุ่งเน้นแต่ความสำเร็จของงานเท่านั้น แต่ยังสนใจกระบวนการ และการสะท้อนความคิดของผู้เรียนในการปฏิบัติงานด้วย

ขั้นตอนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

1. กำหนดผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้เรียน เพื่อน ผู้รู้ ภูมิปัญญา
2. กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการประเมิน
3. กำหนดขอบเขต ของสิ่งที่จะประเมิน พร้อมทั้งระบุเกณฑ์การประเมิน
4. เลือกวิธีการและเครื่องมือให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะประเมิน
5. กำหนดเวลาที่จะประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า
6. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริง

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงจะผสมผสานไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในสถานการณ์ที่ผู้เรียนปฏิบัติจริง ในเอกสารเล่มนี้จะนำเสนอเฉพาะวิธีการและเครื่องมือที่นิยมใช้กันแพร่หลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ได้แก่

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การมอบหมายงานให้ทำ
4. แฟ้มสะสมงาน
5. โครงงาน

การสังเกต

การสังเกตสามารถทำได้ตลอดเวลาทั้งในระหว่างเรียน ซึ่งครูสามารถเห็นพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ พฤติกรรมที่สังเกต ได้แก่ การแสดงอารมณ์ สีหน้า กิริยาท่าทาง การพูดคุยโต้ตอบ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน พฤติกรรม การทำงานในกลุ่ม

ความอดทน วิธีการแก้ปัญหา ความคล่องแคล่วในการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต ได้แก่
แบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบประมาณค่า (Rating scales) แบบบันทึกพฤติกรรม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง เครื่องมือประเมินการสังเกตแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

แบบสังเกตการทำกิจกรรมกลุ่ม

จุดประสงค์ในการประเมิน .....

ชื่อบุคคล/กลุ่ม.....ระดับ.....ภาคเรียนที่.....

รายวิชา.....

ที่	พฤติกรรม	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1	การวางแผน			
2	มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน			
3	ความร่วมมือของสมาชิก			
4	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
5	การแสดงความคิดเห็น			
6	การสรุปความคิดเห็น			
7	การดำเนินงานตามแผน			
8	การปรับปรุงงาน			
9	การนำเสนอผลงาน			
10	ผลงาน			

เกณฑ์การประเมิน ถ้ามีการปฏิบัติตั้งแต่ 8 รายการขึ้นไปถือว่าดี

ถ้ามีการปฏิบัติต่ำกว่า 8 รายการถือว่าควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตัวอย่าง เครื่องมือประเมินการสังเกตแบบประมาณค่า (Rating scales)

จุดประสงค์ในการประเมิน.....

ระดับ.....ภาคเรียนที่.....รายวิชา.....

กลุ่มที่/ชื่อกลุ่ม	รายการประเมิน									
	ความสามัคคี ระดับ 1-3		การแสดง ความคิดเห็น ระดับ 1-3		การรับฟัง ความคิดเห็น ระดับ 1-3		ความคิด ริเริ่ม ระดับ 1-3		การสรุป ความคิดเห็น ระดับ 1-3	
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										

หมายเหตุ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมปฏิบัติตามคุณลักษณะในระดับดี

2 หมายถึง มีพฤติกรรมปฏิบัติตามคุณลักษณะในระดับพอใช้

1 หมายถึง มีพฤติกรรมปฏิบัติตามคุณลักษณะในระดับน้อยหรือไม่มี

เกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินด้านใดได้ 1 ควรให้ผู้เรียนปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ตัวอย่าง การบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่มีตัวเลขกำกับตามที่ท่านสังเกตได้โดยกำหนด
ความหมายของตัวเลขไว้ ดังนี้

- 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมมากที่สุด
- 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมมาก
- 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมปานกลาง
- 2 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อย
- 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยที่สุด

ชื่อผู้ถูกสังเกต.....อายุ.....ปี

สถานศึกษา.....ศรช. ....รายวิชา.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... เวลา.....

ที่	พฤติกรรม	5	4	3	2	1
1	กระตือรือร้น					
2	ใช้ความคิด					
3	ความมีสมาธิ					
4	คุยกับเพื่อน					
5	เหม่อลอย					
6	การตอบคำถาม					
7	ผลงาน					
8	ช่วยเหลือเพื่อน					
9	เบื่อง่ายในการเรียน					
10	ก่อกวนความสงบ เข้าหาเพื่อน					
	ฯลฯ					

เกณฑ์การประเมิน ผู้เรียน ได้คะแนนร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน และต่ำกว่าร้อยละ 60 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

ตำแหน่ง.....

การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความคิด ความรู้สึก กระบวนการในการทำงาน วิธีการแก้ปัญหา การสัมภาษณ์หากนำไปใช้ประกอบกับวิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความมั่นใจยิ่งขึ้น ก่อนการสัมภาษณ์ควรกำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัดว่าอะไรที่ต้องการรู้ เพื่ออะไร จะช่วยให้เตรียมคำถามได้รัดกุม โดยเป็นคำถามที่มุ่งจะให้คำตอบตามจุดมุ่งหมาย และคำถามที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับการสัมภาษณ์ตอบได้อย่างไม่ติดขัด

ตัวอย่างที่ 1 การสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาสรุป

การสัมภาษณ์ครั้งที่ .....
ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์..... อายุ.....ปี เลขประจำตัว.....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... สถานที่..... เวลา.....
จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์
1. ....
2. ....
3. ....
สรุปผลการสัมภาษณ์
.....
.....
ความคิดเห็น
.....
.....
ข้อเสนอแนะ
.....
.....
เกณฑ์การประเมิน ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของข้อมูล
ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
ตำแหน่ง.....

ตัวอย่างที่ 2 การสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่กำหนดให้

การสัมภาษณ์ครั้งที่ .....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....

ระดับ.....ภาคเรียนที่.....รายวิชา.....

หัวข้อในการสัมภาษณ์

1. ทำไมจึงเลือกงานชิ้นนี้.....

.....

2. จุดเด่นของงานชิ้นนี้คืออะไร.....

.....

3. มีอะไรสำคัญเป็นพิเศษหรือไม่ขณะที่สร้างหรือเขียนรายงานชิ้นนี้อยู่.....

.....

4. จากงานชิ้นนี้ได้เรียนรู้อะไรบ้าง.....

.....

5. มีเทคนิคพิเศษหรือความสนใจอะไรบ้าง ที่อยากทดลองทำเกี่ยวกับงานชิ้นต่อไป.....

.....

6. จะให้ระดับคะแนนผลงานชิ้นนี้เท่าไร พร้อมกับบอกเหตุผลด้วย.....

.....

สรุปความคิดเห็น

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของข้อมูล และชิ้นงาน

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

การมอบหมายงานให้ทำ

งานที่มอบหมายให้ทำต้องมีความหมาย มีความสำคัญ มีความสัมพันธ์กับหลักสูตร เนื้อหาวิชา และชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้ความรู้หลายด้านในการปฏิบัติงานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงาน และการใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง

ตัวอย่างงานที่มอบหมายให้ทำ เช่น

1. ศึกษาบทความในเรื่องที่กำลังเป็นประเด็นที่น่าสนใจและมีความสำคัญอยู่ในขณะนั้น เช่น พายุฝนดาวตก ภาวะโลกร้อน
2. รายงานสิ่งที่คุณเรียนสนใจโดยเฉพาะ เช่น การศึกษาวงจรชีวิตของแมลงวันทอง การสำรวจความหลากหลายของพืชในชุมชน การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม การทำปุ๋ยหมัก
3. สร้างสิ่งประดิษฐ์ หรือการทดลองที่สนใจ เช่น การสร้างที่ยอดเมล็ดพืช

ตัวอย่างที่ 1 ใบงานในการมอบหมายงาน

ชื่อรายบุคคล/กลุ่ม.....ระดับ.....ภาคเรียนที่.....

“มีลำไยที่เก็บมาจากสวน 4 แห่งต้องการตรวจสอบว่าลำไยจากสวนใดมีความหวานมากที่สุด”

โดยใช้วิธี 1. ใช้หลักการออสโมซิส

2. ใช้วิธีการอื่น

ให้ผู้เรียน

1. บอกขั้นตอนของวิธีการตรวจสอบของแต่ละวิธี
2. ระบุวิธีการเก็บข้อมูลของแต่ละวิธี
3. ดำเนินการตรวจสอบแต่ละวิธี
4. เปรียบเทียบผลการทดลอง และสรุปว่าวิธีใดได้ผลดีว่ากัน
5. เขียนรายงานตั้งแต่ข้อ 1-4 โดยมีการแสดงความคิดเพิ่มเติม

ตัวอย่างที่ 2 ใบงานในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ประเด็นปัญหา

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงดำเนินการระดมสมอง และอภิปรายเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบ เขียนลงในตารางต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมที่ถูกทำลาย	สาเหตุ	ผลกระทบ

ตัวอย่างที่ 3 ใบงานการค้นคว้าและการนำไปสู่การปฏิบัติ

ชื่อรายบุคคล/กลุ่ม.....ระดับ.....ภาคเรียนที่.....

รายวิชา.....

ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติการทำปุ๋ยหมัก จากผู้รู้แล้วจดบันทึก

ระบุชื่อและแหล่งเรียนรู้

ขั้นตอนทำปุ๋ยหมัก

1. การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์

.....
.....
.....

2. วิธีการทำปุ๋ยหมัก

.....
.....
.....

3. การดูแลรักษากองปุ๋ยหมัก

.....
.....
.....

4. การนำปุ๋ยหมักไปใช้

.....
.....
.....

ผู้บันทึก.....

เกณฑ์การประเมินจากการมอบหมายงานให้ทำ

เมื่อครูมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำแล้ว จะต้องมีการประเมิน โดยกำหนดผู้ประเมิน เช่น ครู กับผู้เรียน หรืออาจจะมีผู้เกี่ยวข้องร่วมประเมินด้วยก็ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ดังตัวอย่างการประเมิน ดังนี้คือ

ตัวอย่างที่ 1 แบบตรวจผลงานที่ได้มอบหมาย เน้นการพิจารณาชิ้นงานร่วมกับรายงาน

ชื่อ.....นามสกุล..... ระดับ.....
รายวิชา ..... ปีการศึกษา.....ภาคเรียนที่.....
1. ข้อดีของชิ้นงาน.....
.....
2. ข้อเสีย/ข้อบกพร่อง.....
.....
3. การลำดับในการนำเสนอ.....
.....
4. ความสะอาดเรียบร้อยของรายงาน.....
.....
5. ความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา.....
.....
6. ความเห็นเพิ่มเติมจากครูและผู้เกี่ยวข้อง.....
.....
7. คะแนนเฉลี่ยและการตัดสินผลการเรียน.....

ตัวอย่างที่ 2 เกณฑ์การประเมินผลงานที่มอบหมาย

ชื่อ..... นามสกุล..... สถานศึกษา.....
 งานที่มอบหมาย ..... ภาคเรียนที่.....
 ผู้ประเมิน ครู ผู้เกี่ยวข้อง ผู้เรียน

ที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติงาน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
1	เนื้อหาสมบูรณ์ ถูกต้อง			
2	ความเรียบร้อย สะอาดของงาน			
3	การนำเสนอรายงานตรงประเด็น			
4	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มชัดเจน			
5	แหล่งค้นคว้าเป็นที่น่าเชื่อถือและหลากหลาย			

ตัวอย่างที่ 3 แบบประเมินผลงานรายบุคคล/กลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดีมาก (3)	ดี (2)	ควรปรับปรุง
1. การวางแผนการทำงาน			
2. การค้นคว้าข้อมูล			
3. การเรียบเรียงเนื้อหา			
4. การจัดทำรายงานสมบูรณ์			
5. การนำเสนอผลงาน			

แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

การประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการเก็บรวบรวม และสร้างเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนที่บ่งบอกถึงความสำเร็จเฉพาะด้านที่ได้มีการคัดสรรมาแล้ว ที่แสดงให้เห็นความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย ความสำเร็จ และพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง รู้จักและเข้าใจหลักเกณฑ์ของผลงานที่ดีเป็นอย่างไร

ลักษณะงานที่ให้ผู้เรียนทำ

1. ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกทำผลิตผลตามความถนัดและความสามารถ
2. ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถหลากหลาย
3. ผู้เรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์และทำงานด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นในการใช้เวลาเพื่อปรับปรุงผลิตผล
5. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงาน และเปิดโอกาสให้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม

หลักการประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมงาน

1. เป็นการรวบรวมสิ่งที่กำลังดำเนินการอยู่ โดยเก็บรวบรวมเป็นระยะ
2. เป็นการรวบรวมผลงานที่แสดงให้เห็นพัฒนาการระดับต่าง ๆ ในเชิงคุณภาพ ไม่ใช่ปริมาณ
3. เป็นแนวทางและเป็นสิ่งที่ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้
4. เป็นการรวบรวมผลงานที่แสดงลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน
5. มุ่งเน้นในสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้
6. ผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น และประเมินผลร่วมกัน
7. เป็นการรวบรวมเอกสารอย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นตัวอย่างให้เห็นกระบวนการ และตัวอย่างที่เป็นผลผลิต

เมื่อผู้เรียนจัดทำแฟ้มสะสมงานเสร็จสิ้นแล้วประสบการณ์การเรียนรู้ อันมีค่าจากผลงานเหล่านี้ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินผลงานของตนเองโดยอาจจะให้ตอบคำถามเหล่านี้ “สิ่งที่จุดประกายให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการผลิตผลงานในแฟ้มนี้ คิดว่างานชิ้นใดทำได้ดีเป็นพิเศษ และคิดว่างานชิ้นใดที่อยากจะพัฒนาให้ดีขึ้นอีก” ในการประเมินผลงานนั้น ต้องฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ทั้งจุดเด่น และจุดบกพร่อง จุดคิดตรงไหน ผู้เรียนได้ความรู้อะไรบ้าง และผู้เรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่องานที่ทำ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์งานของผู้เรียนอันจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจก่อนตัดสินใจว่าชิ้นงานใดดีที่สุด

ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินผล Portfolio

1. แนวทางการให้คะแนน : เลือกแนวทางใดแนวทาง 1 หรือ 2 แนวทางขึ้นไปก็ได้ที่
เหมาะสมกับงานหรือผลงานแต่ละชิ้น

ก. แนวทางที่ 1 : การให้คะแนนผลการประเมินความรู้

ระดับคะแนน : ลักษณะของผลงานที่สอดคล้องกับระดับคะแนน

- (1) : ผลงาน ไม่ได้แสดงว่าได้เรียนรู้อะไร
- (2) : คิดว่าได้เรียนรู้บางอย่างแต่อธิบายไม่ได้และยังต้องปรับปรุงผลงานอีกมาก
- (3) : ผลของงานเกิดจากการวิเคราะห์/สังเคราะห์จากสื่อหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- (4) : ผลของงานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจริงหรือเป็น
พื้นฐานของการเรียนเรื่องต่อ ๆ ไปได้
- (5) : ผลงานมีคุณภาพและเกิดจากความคิดสร้างสรรค์

ข. แนวทางที่ 2 : การให้คะแนนผลงานประเภทเจตคติ

ระดับคะแนน : ลักษณะของผลงานที่สอดคล้องกับระดับคะแนน

- (1) : ผลงานยังไม่ได้เกิดจากความพยายามของผู้สร้างผลงาน
- (2) : ผลงานที่ได้ควรทำใหม่ทั้งหมด
- (3) : พิจารณาแล้วยังมีอีกหลายแห่งที่ปรับปรุงได้
- (4) : ผลงานดีเกินกว่าที่คาดหมายไว้
- (5) : ผลงานมีคุณภาพและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

ค. แนวทางที่ 3 : การให้คะแนนผลงานประเภททักษะ

ระดับคะแนน : ลักษณะของผลงานที่สอดคล้องกับระดับคะแนน

- (1) : ผลงานเกิดจากการลอกเลียนตัวอย่างและยังต้องปรับปรุงอีกมาก
- (2) : ผลงานเกิดจากการทำตามตัวอย่าง หรือตามคำสั่งที่กำหนดให้ และ
ยังต้องปรับปรุง
- (3) : ผลงานเป็นไปตามคำสั่ง แนวทาง หรือตัวอย่างที่กำหนดให้ และผลงาน
นี้ดีเป็นที่น่าพอใจ
- (4) : มีการประยุกต์ความรู้และทักษะอื่นๆ เข้ามาประกอบนอกเหนือจาก
ตัวอย่างหรือแนวทางที่กำหนดให้
- (5) : ผลงานดีเป็นตัวอย่างได้

2. วิธีการให้คะแนน : คะแนนเบื้องต้นจะเรียงลำดับคุณภาพ 1-2-3-4-5 ครูกับผู้เรียนอาจตกลงกันในลักษณะทวิคูณแบบใด ๆ ก็ได้ เช่น 2-4-6-8-10 , 10-20-30-40-50 เป็นต้น

หมายเหตุ แบบประเมินนี้ใช้ได้ทั้งผู้เรียนประเมินตนเองและผู้เกี่ยวข้องประเมินผลงาน

การทำโครงการ

เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดโครงการขึ้นตามความสนใจ ความต้องการและนำไปสู่การศึกษา ค้นคว้า ทดลองและลงมือปฏิบัติจริง ผลจากการทำโครงการ คือ ผลผลิตที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีการบูรณาการสาระอื่น ๆ ที่จำเป็นและสอดคล้องกัน โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และกระตุ้นเสริมแรงให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ต้องทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ และความสำเร็จของโครงการที่กำหนดผ่านตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การประเมินโครงการ

เป็นการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และบรรลุเป้าหมายนั้นด้วยมากน้อยเพียงใด

ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินผลโครงการ

ชื่อ..... นามสกุล..... สถานศึกษา.....ภาคเรียนที่.....
ชื่อโครงการ.....

ที่	รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน		รวม	ระดับ คะแนน
			เต็ม	ได้		
1	ชื่อโครงการ	พิจารณาความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมหรือไม่ ความยากง่ายในการสื่อ	10			
2	กรอบความคิด	พิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน ความเหมาะสมและการนำมาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	20			
3	โครงการ	การเขียนโครงการเป็นลำดับขั้นตอน ความชัดเจนที่จะนำไปดำเนินการ	20			
4	การดำเนินงานและเขียนรายงาน	ความเข้าใจ ความชัดเจน ความสะอาด เรียบร้อย ความตั้งใจ ความรับผิดชอบ	30			
5	บรรลุวัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงานตามโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด	20			

รายวิชาบังคับ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับปริญญา พุทธศักราช 2551

มาตรฐาน ที่	ระดับประถมศึกษา			ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		
	รหัส รายวิชา	รายวิชา	หน่วย กิต	รหัส รายวิชา	รายวิชา	หน่วย กิต	รหัสรายวิชา	รายวิชา	หน่วย กิต
สาระทักษะการเรียนรู้									
1.1-1.5	ทร11001	ทักษะการเรียนรู้	5	ทร21001	ทักษะการเรียนรู้	5	ทร31001	ทักษะการเรียนรู้	5
สาระความรู้พื้นฐาน (ภาษาไทย)									
2.1	พท11001	ภาษาไทย	3	พท21001	ภาษาไทย	4	พท31001	ภาษาไทย	5
สาระความรู้พื้นฐาน (ภาษาต่างประเทศ)									
2.1	พด11001	ภาษาอังกฤษ พื้นฐาน	3	พด21001	ภาษาอังกฤษ ในชีวิตประจำวัน	4	พด31001	ภาษาอังกฤษเพื่อ ชีวิตและสังคม	5
สาระความรู้พื้นฐาน (คณิตศาสตร์)									
2.2	พค11001	คณิตศาสตร์	3	พค21001	คณิตศาสตร์	4	พค31001	คณิตศาสตร์	5
สาระความรู้พื้นฐาน (วิทยาศาสตร์)									
2.2	พว11001	วิทยาศาสตร์	3	พว21001	วิทยาศาสตร์	4	พว31001	วิทยาศาสตร์	5
สาระการประกอบอาชีพ									
3.1	อช11001	ช่องทางการเข้าสู่ อาชีพ	2	อช21001	ช่องทางการ พัฒนาอาชีพ	2	อช31001	ช่องทางการขยาย อาชีพ	2
3.2-3.3	อช11002	ทักษะการ ประกอบอาชีพ	4	อช21002	ทักษะการพัฒนา อาชีพ	4	อช31002	ทักษะการขยาย อาชีพ	4
3.4	อช11003	พัฒนาอาชีพให้มี อยู่มีกิน	2	อช21003	พัฒนาอาชีพให้มี ความเข้มแข็ง	2	อช31003	พัฒนาอาชีพให้มี ความมั่นคง	2
สาระทักษะการดำเนินชีวิต									
4.1	ทช11001	เศรษฐกิจพอเพียง	1	ทช21001	เศรษฐกิจพอเพียง	1	ทช31001	เศรษฐกิจพอเพียง	1
4.2	ทช11002	สุขศึกษา พลศึกษา	2	ทช21002	สุขศึกษา พลศึกษา	2	ทช31003	สุขศึกษา พลศึกษา	2
4.3	ทช11003	ศิลปศึกษา	2	ทช21003	ศิลปศึกษา	2	ทช31003	ศิลปศึกษา	2
สาระการพัฒนาสังคม									
5.1	สค11001	สังคมศึกษา	3	สค21001	สังคมศึกษา	3	สค31001	สังคมศึกษา	3
5.2-5.3	สค11002	ศาสนา และ หน้าที่พลเมือง	2	สค21002	ศาสนา และ หน้าที่พลเมือง	2	สค31002	ศาสนา และ หน้าที่พลเมือง	2
5.4	สค11003	การพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม	1	สค21003	การพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม	1	สค31003	การพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม	1

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายอภิชาติ	จิระวุฒิ	เลขาธิการ กศน.
นายวิมล	จำนงบุตร	รองเลขาธิการ กศน.
ดร.ทองอยู่	แก้วไทรชะ	ที่ปรึกษาด้านพัฒนาหลักสูตร
ดร.ชัยยศ	อัมสุวรรณ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร
นางพรทิพย์	กล้ารบ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะผู้เข้าร่วมประชุม

ดร.ทองอยู่	แก้วไทรชะ	ที่ปรึกษาด้านพัฒนาหลักสูตร
นางพรทิพย์	กล้ารบ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นายอุทัย	หนูแดง	ข้าราชการบำนาญ
นายพิชิต	แสงลอย	ผอ. กศน. อำเภอดอนตูม จ.นครปฐม
นางอุบล	ทัศนโกวิท	ผอ. กศน. อำเภอสันทราย จ.เชียงใหม่
นางนงคราญ	แก้วจันทร์	ผอ. กศน. อำเภอศรีรัตนะ จ.ศรีสะเกษ
ดร.นราวัลย์	นันท๊ะภูมิ	ผอ. กศน. อำเภอเกาะคา จ.ลำปาง
นางสาวสุกัญญา	ทรัพย์มณี	ผอ. กศน. เขตคูสิต กทม.
นางนฤมล	บุญชู	สำนักงาน กศน.จ.เชียงใหม่
นางคุษฎี	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นางสาวชาลินี	ธรรมธิยา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะผู้บรรณาธิการ

นายอุทัย	หนูแดง	ข้าราชการบำนาญ
นายพิชิต	แสงลอย	ผอ. กศน. อำเภอนครชัยศรี จ.นครปฐม
นางผกาพันธ์	วัฒนปราณี	ผอ. กศน. อำเภอบ้านค่าย จ.ระยอง
นางสุดสวาท	สงปริดา	กศน. อำเภอเมือง จ.อุบลราชธานี
นางคุษฎี	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
นางสาวชาลิณี	ธรรมธिया	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

ผู้รับผิดชอบ

นางคุษฎี	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
ดร.รุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

